

**INSTITUTUL NAȚIONAL DE GERONTOLOGIE ȘI GERIATRIE
"ANA ASLAN"**

Bucuresti, str. Caldarusani, nr. 9, sector 1
Tel: 031.085 93 01 - 05 | Fax: 021.223 14 80

geriatrie@ana-aslan.ro secretariat@ana-aslan.ro achizitii@ana-aslan.ro
<http://www.ana-aslan.ro>

**CODUL DE CONDUITĂ ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ A
PERSONALULUI CONTRACTUAL DIN CADRUL
INSTITUTULUI NAȚIONAL DE GERONTOLOGIE ȘI GERIATRIE
„ANA ASLAN”**

**Aprobat,
Manager,
Dr. Stefan Anca Elena**

**Avizat,
Director medical interimar
Dr. Jugurica Ileana**

**Elaborat Consiliul Etic
Presedinte
Dr. Sincu Ioana**

**Aviz consultativ
Sindicat „SANITAS”**

CUPRINS	
PREAMBUL.....	3
CAPITOLUL I.....	4
DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE	4
CAPITOLUL II	6
NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL	6
CAPITOLUL III.....	9
COORDONAREA SI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL.....	9
CAPITOLUL IV.....	10
ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR.....	10
CAPITOLUL V.....	17
ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI.....	17
CAPITOLUL VI.....	21
ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI SI CHIMISTULUI	21
CAPITOLUL VII.....	23
ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI.....	23
CAPITOLUL VIII	31
ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL	31
CAPITOLUL IX.....	34
ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN	34
CAPITOLUL X.....	36
ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC.....	36
CAPITOLUL XI.....	38
METODOLOGIA SI STABILIREA RISCULUI SI VULNERABILITATII LA NIVEL DE INSTITUT	38
CAPITOLUL XII.....	40
DISPOZIȚII FINALE.....	40
TABEL NOMINAL DE LUARE CUNOSTINTA A CODULUI DE ETICA.....	41
CHESTIONAR - ETICA SI DEONTOLOGIE PROFESIONALA.....	42

PREAMBUL

Misiunea Institutul National de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan”, conform obiectului de activitate - cercetare stiintifica, invatamant postuniversitar, asistenta medicala de specialitate si indrumare metodologica in domeniul gerontologiei si geriatriei - este de a oferi servicii medicale de o înaltă calitate, de a îmbunătăți starea sănătății populației din zona pe care o deservește, precum și de a se orienta permanent către necesitățile actuale ale pacienților și de a le furniza acestora servicii medicale integrate și aliniate la principiul îmbunătățirii continue.

Viziunea conducerii Institutului National de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” în domeniul calității este de a construi imaginea unei instituții medicale de prestigiu, de a dobândi și menține o bună reputație a Institutului, prin calitate. Calitatea serviciilor noastre medicale trebuie să constituie un exemplu pentru unitățile medicale similare și o recomandare pentru pacienții noștri!

Principiile eticii sunt generale, indiferent de locul de muncă al personalului angajat în Institut, de aceea, orice abdicare de la principiul universalității, în virtutea căruia orice om este privit ca demn de respect și de ajutorare prin însăși calitatea sa umană, este un regres etic. De asemenea, un regres etic este orice abdicare de la principiul în virtutea căruia omul este un "scop in sine".

O serie de abateri de la relațiile interumane ce trebuie să se manifeste între membrii corpului medical, între corpul medical și celelalte categorii de personal din cadrul Institutului, între aceștia și beneficiarii serviciilor noastre, merită a fi enunțate și analizate tocmai pentru a stabili care sunt normele deontologice ce trebuie să ne conducă activitatea.

În dorința de îmbunătățire a relațiilor interumane, conducerea Institutului National de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” a contribuit la elaborarea prezentului ***Cod de conduită etică și deontologie profesională*** valabil pentru întreg personalul angajat al Institutului.

Fără a avea pretenția că actuala formă a codului este una perfectă, sau că dorim a substitui activitatea și autoritatea asociațiilor și organizațiilor profesionale - Colegiul Medicilor din România, Colegiul Farmacistilor din România, Ordinul Biologilor, Chimiștilor și Biochimiștilor din România, Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, Colegiul Psihologilor din România, ș.a., vă aducem la cunoștință acest cod, cu precizarea că suntem deschiși oricăror critici, sugestii de îmbunătățire și dezvoltare, atât din partea personalului Institutului, cât și din partea pacienților beneficiari ai serviciilor medicale sau ale aparținătorilor care dezvoltă un interes pentru acest cod.

Elaborarea prezentului cod are la bază, ca temei legal, următoarea legislație în vigoare:

- Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduita a personalului contractual din autoritatile și institutiile publice;
- Hotărârea Colegiului Medicilor din România nr. 2/2012 privind adoptarea Statutului și a Codului de deontologie medicala ale Colegiului Medicilor din Romania, cu modificările și completările ulterioare ;
- Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr. 1/2005 privind adoptarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, cu modificări ulterioare;
- Legea nr. 460/2003 privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog și chimist
- O.U.G. nr. 144/ 2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea OAMGMAMR nr. 2/2009 privind adoptarea Codului de etică și deontologie al asistentului medical generalist, al moasei și al asistentului medical din România;
- Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;
- H.G. nr. 788/2005 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 privind exercitarea

profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;

-Codul Deontologic al Profesiei de Psiholog cu drept de liberă practică ;

-Codul Deontologic al Psihologului clinician, consilierului psihologic și psihoterapeutului din România;

-Legea nr. 514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare;

-Statutul profesiei de consilier juridic /2004;

-Codul deontologic al consilierului juridic;

-Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 856 din 5 decembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare;

-Ordinul MFP nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditorului intern;

-Legea nr. 571/14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;

-Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului cu modificările și completările ulterioare;

-Ordinul nr. 1410/2016 privind aprobarea Normelor de aplicare a Legii drepturilor pacientului nr. 46/2003 - publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1009 din 15 decembrie 2016.

-Ordinul nr. 1502/2016 pentru aprobarea componenței și a atribuțiilor Consiliului etic care funcționează în cadrul spitalelor publice

-Ordinul nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 Domeniul de aplicare

(1) Codul de conduită al personalului contractual din cadrul Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” reglementează normele de conduită profesională a întregului personal contractual.

(2) Normele de conduită profesională prevăzute de prezentul cod sunt obligatorii pentru personalul contractual din cadrul Institutului, încadrat în baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicat, cu modificările ulterioare.

(3) **Codul de conduită etică și deontologie profesională** a personalului contractual din cadrul Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” va fi numit în continuare „cod” sau „cod de conduită”.

(4) Conducerea Institutului sprijină și promovează, prin deciziile sale și prin puterea exemplului personal, valorile etice, integritatea personală și profesională a salariaților.

ART. 2 Obiective

Obiectivele prezentului cod urmăresc să asigure creșterea calității întregii activități a instituției medicale, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție prin:

1. Reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și al personalului contractual;

2. Informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual, în exercitarea funcției;

3. Crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul contractual din cadrul Institutului.

4. Conducerea Institutului adoptă prezentul cod de conduită, dezvoltă și implementează politici și proceduri privind integritatea, valorile etice, evitarea conflictelor de interese, prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregulilor.

ART. 3 Valori și principii generale

A) Valorile în baza cărora ne desfășurăm activitatea sunt:

1. **Respect - tratăm pe toată lumea:** pacienți, familie, colegi, cu demnitate.

2. **Compașiune** - asigurăm cea mai bună îngrijire cu sensibilitate și empatie.

3. **Integritate** - aderăm la cele mai înalte standarde de profesionalism, etică și responsabilitate personală, demni de încrederea pe care pacienții ne-o acordă.
4. **Munca de echipă** - prețuim contribuția tuturor, îmbinând talentele individuale.
5. **Excelența** - oferim cel mai bun rezultat posibil și servicii de cea mai bună calitate, prin efortul fiecărui membru al echipei.
6. **Tămăduire** - inspirăm speranță și hrănim starea de bine a persoanei ca întreg, respectând nevoile fizice, emoționale și spirituale.

La sfârșitul zilei, pacienții și familiile lor știu că sunt tratați ca și unul dintre ai noștri. Suntem mândri și pasionați de ce facem și de cum o facem.

B) Principiile care guvernează conduita profesională a personalului contractual sunt următoarele:

1. **Prioritatea interesului public** - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
2. **Asigurarea egalității de tratament a cetățenilor** - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
3. **Profesionalismul** - principiu conform căruia personalul contractual are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
4. **Imparțialitatea și nediscriminarea** - principiu conform căruia angajații contractuali sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
5. **Integritatea morală** - principiu conform căruia personalului contractual îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;
6. **Libertatea gândirii și a exprimării** - principiu conform căruia personalul contractual poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
7. **Cinstea și corectitudinea** - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu.

ART. 4 Termeni

În înțelesul prezentului cod, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

1. **Personal contractual ori angajat contractual** - persoana încadrată în cadrul Institutului, în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.
2. **Funcție** - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
3. **Interes public** - acel interes care implică garantarea și respectarea de către Institut, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
4. **Interes personal** - orice avantaj material sau de alta natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personalul contractual prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
5. **Conflict de interese** - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
6. **Informație de interes public** - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;
7. **Informație cu privire la date personale** – așa cum au fost acestea definite de legiuitor la art.4 din Regulamentul (UE) numărul 679/2016 (GDPR), în vigoare din data de 25 mai 2018 - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL

ART. 5 Asigurarea unui serviciu public de calitate

(1) Personalul contractual are obligația de a asigura un serviciu public de calitate, în beneficiul cetățenilor, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor Institutului, în limitele atribuțiilor stabilite prin fișa postului.

(2) În exercitarea funcției, personalul contractual are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea pacienților în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției medicale.

ART. 6 Respectarea Constituției și a legilor

(1) Angajații contractuali au obligația ca, prin actele și faptele lor, să respecte Constituția și legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.

(2) Personalul contractual trebuie să se conformeze dispozițiilor legale privind restrângerea exercițiului unor drepturi, datorată naturii funcțiilor deținute.

ART. 7 Loialitatea față de Institut

(1) Personalul contractual are obligația de a apăra cu loialitate prestigiul instituției sanitare în care își desfășoară activitatea, precum și de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.

(2) Angajaților contractuali le este interzis:

1. Să exprime public aprecieri neconforme cu realitatea, în legătură cu activitatea Institutului, cu politicile și strategiile acestuia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;

2. Să facă aprecieri în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare și în care Institutul are calitatea de parte, dacă nu sunt abilitați în acest sens;

3. Să dezvăluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;

4. Să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției, dacă dezvăluirea este de natură să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile Institutului ori ale unor funcționari publici sau angajați contractuali, precum și ale persoanelor fizice sau juridice;

5. Să acorde asistență și consultanță persoanelor fizice sau juridice, în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva statului ori instituției publice în care își desfășoară activitatea.

(3) Prevederile alin. (2) pct. 1 - 4 se aplică și după încetarea raportului de muncă, pentru o perioadă de 2 ani, dacă dispozițiile din legi speciale nu prevăd alte termene.

(4) Prevederile prezentului cod de conduită nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligația legală a personalului contractual de a furniza informații de interes public celor interesați, în condițiile legii.

ART. 8 Libertatea opiniilor

(1) În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, angajații contractuali au obligația de a respecta demnitatea funcției deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor Institutului.

(2) În activitatea lor, angajații contractuali au obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale.

(3) În exprimarea opiniilor, personalul contractual trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de pareri.

ART. 9 Activitatea publică

(1) Relațiile cu mass-media se asigură de către persoanele desemnate în acest sens de managerul Institutului, în condițiile legii.

(2) Angajații contractuali desemnați să participe la activități sau dezbateri publice, în calitate oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de managerul Institutului.

(3) În cazul în care nu sunt desemnați în acest sens, angajații contractuali pot participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al Institutului.

ART. 10 Activitatea politică

În exercitarea funcției deținute, personalului contractual îi este interzis:

1. Să participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
2. Să furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică;
3. Să colaboreze, atât în cadrul relațiilor de serviciu, cât și în afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donații ori sponsorizări partidelor politice;
4. Să afișeze în cadrul Institutului însemne ori obiecte înscrisurate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora.

ART. 11 Folosirea imaginii proprii

În considerarea funcției pe care o deține, personalul contractual are obligația de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii în acțiuni publicitare pentru promovarea unei activități comerciale, precum și în scopuri electorale.

ART. 12 Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției

(1) În relațiile cu personalul contractual din cadrul Institutului precum și cu persoanele fizice sau juridice, toți angajații contractuali sunt obligați să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.

(2) Personalul contractual are obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor din cadrul Institutului, precum și persoanelor cu care intra în legătură, în exercitarea funcției, prin:

1. întrebuițarea unor expresii jignitoare;
2. dezvăluirea aspectelor vieții private;
3. formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

(3) Personalul contractual trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă a problemelor pacienților. Personalul contractual are obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a Institutului, prin:

1. promovarea unor soluții coerente, conform principiului tratamentului nediferențiat, raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
2. eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase și politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul sau alte aspecte.

ART. 13 Conduita în cadrul relațiilor internaționale

(1) Personalul contractual care reprezintă Institutul în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminarii și alte activități cu caracter internațional are obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și instituției publice pe care o reprezintă.

(2) În relațiile cu reprezentanții altor state, angajații contractuali au obligația de a nu exprima opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.

(3) În deplasările în afara țării, personalul contractual este obligat să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și să respecte legile și obiceiurile țării gazdă.

ART. 14 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor

Angajații contractuali nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de serviciu, afaceri sau de natură politică, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.

ART. 15 Participarea la procesul de luare a deciziilor

(1) În procesul de luare a deciziilor, angajații contractuali au obligația să acționeze conform prevederilor legale și să își exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.

(2) Angajații contractuali au obligația de a nu promite luarea unei decizii de către Institut, de către alți angajați, precum și îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat.

ART. 16 Obiectivitate în evaluare

(1) În exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, angajații contractuali au obligația să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul contractual din

subordine.

(2) Personalul contractual de conducere are obligația să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propune ori aprobă avansări, promovări, , numiri sau eliberări din funcții ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzând orice transferuri formă de favoritism ori discriminare.

(3) Personalul contractual de conducere are obligația de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea în funcțiile contractuale pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevăzute la art.3.

ART. 17 Folosirea abuzivă a atribuțiilor funcției deținute

(1) Personalul contractual are obligația de a nu folosi atribuțiile funcției deținute în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.

(2) Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori acțiuni de control, personalul contractual nu poate urmări obținerea de foloase sau avantaje în interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.

(3) Angajații contractuali au obligația de a nu interveni sau influența vreo anchetă de orice natură, din cadrul Institutului sau din afara acesteia, în considerarea funcției pe care o dețin.

(4) Angajații contractuali au obligația de a nu impune altor angajați contractuali sau funcționari publici să se înscrie în organizații sau asociații, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promițându-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

ART. 18 Utilizarea resurselor publice

(1) Personalul contractual este obligat să asigure ocrotirea proprietății publice și private a statului și să evite producerea oricărui prejudiciu, acționând în orice situație ca un bun proprietar.

(2) Personalul contractual are obligația să folosească timpul de lucru, precum și bunurile aparținând Institutului numai pentru desfășurarea activităților aferente funcției deținute.

(3) Personalul contractual trebuie să propună și să asigure, potrivit atribuțiilor care îi revin, folosirea utilă și eficientă a banilor publici, în conformitate cu prevederile legale.

(4) Personalului contractual care desfășoară activități publicistice în interes personal sau activități didactice îi este interzis să folosească timpul de lucru ori logistica Institutului pentru realizarea acestora, fără aprobarea conducerii unității.

ART. 19 Limitarea participării la achiziții, concesiuni sau închirieri

(1) Orice angajat contractual poate achiziționa un bun aflat în proprietatea privată a Institutului, supus vânzării în condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:

a) când a luat cunoștință, în cursul sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmează să fie vândute;

b) când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;

c) când poate influența operațiunile de vânzare sau când a obținut informații la care persoanele interesate de cumpararea bunului nu au avut acces.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul concesiunii sau închirierii unui bun aflat în proprietatea privată a Institutului.

(3) Angajaților contractuali le este interzisă furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate privată a Institutului, supuse operațiunilor de vânzare, concesiune sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.

(4) Prevederile alin. (1) - (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul realizării tranzacțiilor prin interpus sau în situația conflictului de interese.

CAPITOLUL III

COORDONAREA SI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

ART. 20 (1) Conducerea Institutului monitorizează și controlează aplicarea normelor prevăzute de prezentul cod de conduită, exercitând următoarele atribuții:

- a) urmărește aplicarea și respectarea, în cadrul Institutului, a prevederilor prezentului cod;
  - b) întreprinde măsurile ce se impun în urma analizelor privind respectarea prevederilor prezentului cod.
- (2) În scopul aplicării eficiente a dispozițiilor prezentului cod de conduită, în conformitate cu prevederile Art. 2, din *Ordinul MS nr. 1502/2016 pentru aprobarea componenței și a atribuțiilor Consiliului etic care funcționează în cadrul spitalelor publice*, în cadrul institutului se va constitui Consiliul etic format din 7 membri, alesi și desemnați pentru un mandat de 3 ani.
- (3) Persoanele prevăzute la alin. (2) asigură consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită și au atribuțiile stabilite prin Ordinul MS nr. 1502/2016.
- (4) Atribuțiile prevăzute la alin. (3) se exercită în temeiul unui act administrativ emis de managerul Institutului și prin completarea fișei postului cu anexa distinctă.
- (5) Consiliul etic întocmește semestrial rapoarte care se înaintează spre aprobare managerului Institutului și se încarcă în sistemul informatic securizat în termen de 7 zile de la finalizarea semestrului și în termen de 15 zile de la finalizarea anului.
- (6) Pe baza datelor incluse în rapoarte, conducerea Institutului:
- a) va identifica cauzele care determină încălcarea normelor de conduită profesională, inclusiv a constrângerilor sau amenințărilor exercitate asupra unui angajat pentru a-l determina să încalce dispoziții legale în vigoare ori să le aplice necorespunzător;
  - b) va identifica modalitățile de prevenire a încălcării normelor de conduită profesională;
  - c) va adopta măsurile ce se impun privind reducerea și eliminarea cazurilor de nerespectare a prevederilor legale.

ART. 21 Sesizarea

- (1) Conducerea Institutului poate fi sesizată de orice persoană cu privire la:
1. încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită de către angajații contractuali;
  2. constrângerea sau amenințarea exercitată asupra angajatului contractual pentru a-l determina să încalce dispozițiile legale în vigoare ori să le aplice necorespunzător.
- (2) Sesizarea prevăzută la alin. (1) nu exclude și sesizarea organului disciplinar competent, (potrivit legii – comisia de disciplină) de către persoana în cauză sau de către consiliul etic al Institutului constituit în baza prevederilor Ord. nr. 1502/2016.
- (3) Angajații contractuali nu pot fi sancționați sau prejudiciați în niciun fel pentru sesizarea cu bună-credință a organelor de etică/disciplinare competente, în condițiile legii.
- (4) Conducerea Institutului va verifica actele și faptele pentru care au fost sesizată, prin Consiliul etic sau Comisia de disciplină competent investit cu soluționarea sesizării, cu respectarea confidențialității privind identitatea persoanei care a făcut sesizarea.
- (5) În cazul în care în situația sesizată este implicat conducătorul Institutului ori directorii acestuia, competența în soluționarea sesizării o are structura ierarhic superioară, respectiv Ministerul Sănătății.

Soluționarea sesizării

În urma analizei sesizării, Consiliul etic, prin vot secret, adoptă hotărâri sau avize de etică, după caz si:

- a) secretarul Consiliului etic redactează procesul-verbal al ședinței, care este semnat de către toți membrii prezenți;
- b) secretarul asigură comunicarea hotărârii sau avizului etic către managerul spitalului, sub semnătura președintelui Consiliului etic, imediat după adoptare;
- c) managerul spitalului dispune măsuri, în conformitate cu atribuțiile ce îi revin;
- d) managerul spitalului asigură comunicarea hotărârii sau avizului etic către petent;
- e) managerul spitalului asigură comunicarea acțiunilor luate ca urmare a hotărârii sau avizului etic, către Consiliul etic și petent, în termen de maximum 14 zile de la primirea comunicării.

Avizele de etică și hotărârile Consiliului etic vor fi incluse în Anuarul etic ca un model de soluționare a unei spețe, urmând să fie utilizate la analize ulterioare și comunicate spitalului în vederea prevenirii apariției unor situații similare.

(1) Rezultatele cercetării actelor și faptelor depuse spre analiză și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii – comisii de disciplină, consiliul etic al Institutului constituit în baza prevederilor Ord. nr. 1502/2016, vor fi consemnate într-un raport scris în care va fi precizat explicit fie cazul de încălcare a codului de etică și deontologie profesională, fie a normelor de conduită în relația pacient-medic-asistentă, fie a disciplinei în unitatea sanitară, fie cazul de încălcare a drepturilor pacienților, fie orice alte situații, după caz.

(2) Raportul organului disciplinar competent, potrivit legii, va conține și măsurile impuse de rezultatul cercetării, în raport cu gravitatea abaterii, avându-se în vedere următoarele:

- a) împrejurările în care fapta a fost săvârșită;
- b) gradul de vinovăție al angajatului contractual;
- c) consecințele abaterii;
- d) comportarea generală în serviciu a angajatului contractual;
- e) eventualele sancțiuni disciplinare suferite anterior de către angajatul contractual.

(3) În cazul în care Consiliul etic, competent cu soluționarea sesizării, apreciază că gravitatea și complexitatea acuzelor aduse angajatului contractual sunt de natură a afecta grav onoarea, prestigiul profesiei și moralitatea profesională în rândul corpului profesional din care face parte, în conformitate cu prevederile legilor și regulamentelor specifice profesiei, ale statutelor și ale codurilor etice și de deontologie profesională poate propune transmiterea sesizării, în vederea cercetării și soluționării, către organismele de cercetare disciplinară organizate la nivelul organismelor profesionale.

(5) Rezultatele activității de centralizare a sesizărilor sau petițiilor se consemnează într-un raport anual al activității desfășurate și Anuarul etic al Consiliului etic al Institutului, pe baza căruia Conducerea Institutului va formula recomandări cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate și trebuie să cuprindă și următoarele date:

- a) numărul și obiectul sesizărilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
- b) categoriile și numărul de angajați contractuali care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
- c) cauzele și consecințele nerespectării prevederilor prezentului cod de conduită;
- d) evidențierea cazurilor în care personalului contractual i s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
- e) recomandările propuse;

CAPITOLUL IV

ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR

ART. 22 Domeniul de aplicare și principii generale

(1) Sănătatea omului este țelul suprem al actului medical. Obligația medicului constă în a apăra sănătatea fizică și mentală a omului, în a ușura suferințele, în respectul vieții și demnității persoanei umane, fără discriminări în funcție de vârstă, sex, rasă, etnie, religie, naționalitate, condiție socială, ideologie politică sau orice alt motiv, în timp de pace, precum și în timp de război. Respectul datorat persoanei umane nu încetează nici după decesul acesteia.

(2) În exercitarea profesiei sale, medicul acordă prioritate intereselor pacientului, care primează asupra oricaror alte interese.

(3) În exercitarea profesiei sale, medicul este obligat să respecte drepturile fundamentale ale omului și principiile etice în domeniul biomedical. Este interzis medicului, în exercitarea profesiei sale, să impună pacientului opiniile sale personale de orice natură ar fi acestea.

(4) Medicul nu trebuie să înceteze niciodată, în decursul vieții sale profesionale, să își însușească achizițiile științei medicale, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor sale medicale. Medicul trebuie ca, în conformitate cu abilitățile și cunoștințele sale, să contribuie la informarea obiectivă a publicului și autorităților medicale în ceea ce privește problemele medicale.

(5) Medicul care oferă informații medicale în mass-media trebuie să verifice modul în care afirmațiile sale

sunt făcute publice și să ia atitudine în cazul denaturării acestora.

ART. 23 Despre independența profesională a medicului și responsabilitate

(1) Medicul are independența profesională absolută, libertatea absolută a prescripțiilor și actelor medicale pe care le consideră necesare, în limitele competenței sale și este răspunzător pentru acestea.

(2) În cazul limitării prin constrângeri administrative și/sau economice a independenței sale, medicul nu este răspunzător.

(3) Medicul nu va garanta vindecarea afecțiunii pentru care pacientul i s-a adresat.

(4) În activitatea medicală ce se desfășoară în echipă - secții de Institut, proces de învățământ medical tip rezidențiat, răspunderea pentru actele medicale aparține șefului echipei, în limitele atribuțiilor administrative de coordonare și medicului care efectuează direct actul medical, în limitele competenței sale profesionale și rolului care i-a fost atribuit de șeful echipei. În echipele interdisciplinare, șeful echipei se consideră a fi medicul din specialitatea în care s-a stabilit diagnosticul major de internare, dacă nu există reglementări speciale care să prevadă altfel.

(5) Delegarea totală sau parțială a obligațiilor proprii către alte persoane, în lipsa evaluării și controlului personal, constituie abatere deontologică.

(6) Exprimarea consimțământului informat al pacientului pentru tratament nu înlătură responsabilitatea medicului pentru eventualele greșeli profesionale.

ART.24 Secretul profesional este obligatoriu, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege

(1) Fac obiectul secretului profesional tot ceea ce medicul, în timpul exercitării profesiei sale, a aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a bolnavului, a familiei, a aparținătorilor, precum și probleme de diagnostic, prognostic, tratament, diverse circumstanțe în legătură cu boala.

(2) Secretul profesional persistă și după terminarea tratamentului sau decesul pacientului.

(3) Secretul profesional trebuie păstrat și față de aparținători, dacă pacientul nu dorește altfel.

(4) Secretul profesional trebuie păstrat față de colegi, cadre sanitare și instituțiile medicale care nu sunt implicate în actul medical al pacientului în cauză. În comunicările științifice cazurile vor fi în așa fel prezentate încât identitatea bolnavului să nu poată fi recunoscută.

(5) În cazul în care nu este contrar intereselor pacientului, medicul curant va permite accesul mass-media la pacient numai cu acceptul acestuia. Conducerea Institutului, prin Directorul Medical este obligată să ia toate măsurile în așa fel încât accesul mass-media la pacient să se facă numai cu acceptul medicului curant și al pacientului.

Acordarea de informații cu privire la un anumit caz se poate face numai cu acordul pacientului, al medicului curant și al conducerii Institutului.

(6) Evidențele medicale trebuie păstrate ca materiale secrete profesionale.

ART. 25 Reguli generale de comportament în activitatea medicală

(1) Medicul nu poate trata un pacient fără a-l examina medical în prealabil, personal. Numai în cazuri excepționale, de urgență sau în cazuri de forță majoră (îmbolnăviri pe nave maritime aflate în mers, pe avioane în zbor, locuri inaccesibile în timp util) se vor da indicații de tratament prin mijloace de telecomunicații.

(2) Medicul poate executa o activitate medicală doar dacă are pregătire și practică suficientă pentru aceasta. Această prevedere nu se aplică în cazuri de urgență vitală, care nu poate fi rezolvată altfel.

(3) Medicul poate utiliza numai aparate de diagnostic sau tratament autorizate și pentru mânuirea cărora are pregătire ori suficientă practică. Dacă în urma examinării sau în cursul tratamentului medicul consideră că nu are suficiente cunoștințe ori experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, va solicita un consult, prin orice mijloace, cu alți specialiști sau va îndruma bolnavul către aceștia.

(4) În caz de pericol de moarte iminent, medicul va rămâne lângă pacient atât timp cât este nevoie de ajutorul lui profesional. Pacientul nevindecabil va fi tratat cu aceeași grijă și aceeași atenție ca și cel care are șanse de vindecare.

(5) Medicul va informa pacientul asupra bolii acestuia, tratamentului necesar și a șanselor de însănătoșire. Medicul va evita să trezească prin comportamentul lui imaginea unei boli mai grave decât este ea în realitate.

(6) Medicul va păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale ale bolnavului, exprimându-și părerea numai dacă este solicitat și numai dacă intervenția este motivată de interesul

sănătății bolnavului.

Medicul nu trebuie să se implice în problemele legate de interesele materiale din familia bolnavului său.

ART. 26 Obligatorietatea acordării asistenței medicale

(1) Medicul care se găsește în prezența unui bolnav sau rănit în pericol are obligația să îi acorde asistență la nivelul posibilităților momentului și locului ori să se asigure că cel în cauză primește îngrijirile necesare.

(2) În caz de calamități naturale sau accidentări în masă, medicul este obligat să răspundă la chemare, chiar să își ofere de bunăvoie serviciile medicale, imediat ce a luat cunoștință despre eveniment.

(3) Medicul poate refuza acordarea de îngrijiri de sănătate din motive personale sau profesionale temeinice, îndrumând pacientul spre alte surse de îngrijire medicală, cu excepția situațiilor de urgență.

(4) Medicul este obligat să pună la dispoziție confratelui care preia pacientul toate informațiile medicale referitoare la caz.

ART. 27 Întreținerea și folosirea cunoștințelor profesionale

Educația medicală continuă - Medicii au datoria de a-și perfecționa continuu cunoștințele profesionale. În folosirea unor metode terapeutice noi, trebuie să primeze interesul pacientului, iar acestea nu pot fi utilizate decât după evaluarea raportului risc-beneficiu.

ART. 28 Integritatea și imaginea medicului

(1) Medicul trebuie să fie model de comportament etico-profesional, contribuind la creșterea nivelului său profesional și moral, a autorității și prestigiului profesiunii medicale, pentru a merita stima și încrederea pacienților și a colaboratorilor.

(2) Medicul nu trebuie să se folosească de un mandat electiv, o funcție administrativă sau de alte autorități pentru a-și crește clientela.

(3) Medicul poate folosi numai titlul la care are dreptul, conform pregătirii sale profesionale.

(4) Informările privind serviciile medicale sunt acceptate, cu condiția să fie corecte și se pot referi la:

a) sediul profesional, orele de funcționare, conducerea Institutului;

b) specialitatea și titlul medicului;

c) metodele de diagnostic și tratament folosite. Aceste informații trebuie să se refere numai la metode de diagnostic și tratament fundamentate științific și acceptate în lumea medicală. Nu trebuie să conțină informații eronate sau care ar putea induce pacienții în eroare;

d) tarifele percepute.

Aceste informații nu trebuie să inducă pacienților impresia că neapelarea la serviciile medicului respectiv le poate pune în pericol starea de sănătate fizică sau psihică.

(5) Medicul nu poate face reclama unor medicamente sau bunuri medicale de consum. Menționarea denumirii unor medicamente sau bunuri medicale în

cuprinsul unor articole, cărți, făcută în scop științific, nu se consideră reclamă.

(6) Medicul nu trebuie să facă propagandă în mediile nemedicale sau chiar medicale unor procedee de diagnostic ori tratament insuficient probate, fără să sublinieze și rezervele ce se impun.

(7) Este contrară eticii înțelegerea dintre doi medici, între medic și farmacist sau între medic și un cadru auxiliar, pentru obținerea de avantaje materiale.

(8) Este interzisă medicului practician implicarea în distribuirea unor remedii, aparate sau produse medicamentoase autorizate ori neautorizate.

(9) Este interzisă practicarea de către medic a unor activități care dezonorează profesia medicală. Orice medic trebuie să se abțină, chiar în afara vieții profesionale, de la acte de natură să ducă la desconsiderarea acesteia.

(10) Medicul nu poate fi obligat să își exercite profesia în condiții ce ar putea compromite calitatea îngrijirilor medicale și a actelor sale profesionale, cu excepția urgențelor medico-chirurgicale vitale.

(11) Medicul nu poate propune sau aplica pacientului ca benefice ori lipsite de riscuri remedii sau procedee iluzorii ori insuficient probate. Orice practică neștiințifică este interzisă.

(12) Este interzisă acordarea de facilități, colaborarea sau sprijinirea oricarei persoane care practică ilegal medicina. Medicul are obligația de a sesiza existența unor astfel de situații colegiului teritorial al medicilor.

ART. 29 Onorarii și atragerea bolnavilor

- (1) Este interzisă emiterea oricărui document medical care ar aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.
- (2) Este interzisă practicarea concurenței neloiale, inclusiv prin practicarea unor tarife minimale, vădit disproportionale față de costul real al serviciului medical, în scopul atragerii clientelei.
- (3) Este admis serviciul gratuit în scopuri filantropice, cu informarea colegiului teritorial al medicilor, cel mai tarziu la 3 zile după acordarea asistenței medicale.

ART. 30 Îndatoriri față de bolnavi

(1) Respectarea drepturilor persoanei

Medicul trebuie să respecte dreptul persoanei în privința opțiunii libere asupra medicului sau curant și chiar să faciliteze aceasta posibilitate.

Un medic care este solicitat sau are obligația să examineze o persoană privată de libertate ori să dea îngrijiri în mediu carceral nu poate nici direct, nici indirect, fie și numai prin simpla prezență, să cauționeze sau să favorizeze atingerea integrității fizice ori psihice a vreunui deținut, inclusiv a demnității acestuia. Dacă medicul constată că persoana privată de libertate a suportat maltratări, are obligația să informeze autoritatea judiciară.

(2) Relația cu pacientul

Exercitarea profesiei medicale nu trebuie făcută impersonal, ci încercând stabilirea unei relații umane cu pacientul, pentru ca, la nevoie, compasiunea din partea medicului să nu pară un act formal.

Este interzis ca medicul curant să întrețină relații sexuale cu pacienții săi sau să-i supună pe aceștia unor acte degradante pentru ființa umană.

Medicul trebuie să dea dovadă de diligență maximă în stabilirea diagnosticului, tratamentului adecvat și în evitarea complicațiilor previzibile la pacientul aflat în îngrijirea sa.

Prescripțiile medicale trebuie formulate cât mai clar, medicul asigurându-se că a fost înțeles complet de către bolnav și anturajul acestuia, mergând până la încercarea de a supraveghea executarea tratamentului.

Din momentul în care a răspuns unei solicitări, medicul este automat angajat moral să asigure bolnavului în cauză îngrijiri conștiincioase și devotate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicală sau la un specialist cu competențe superioare.

Medicul curant are obligația de a face toate demersurile medicale pentru a facilita pacientului sau obținerea drepturilor sale ce decurg din starea de boală.

În caz de război, cataclisme, epidemii și atentate, medicul nu are dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, în conformitate cu legea.

(3) Consimțământul

Pentru orice intervenție medicală diagnostică sau terapeutică este necesar consimțământul informat al pacientului. Consimțământul pacientului va fi exprimat în condițiile legii. Consimțământul va fi dat după informarea pacientului asupra diagnosticului, prognosticului alternativelor terapeutice, cu riscurile și beneficiile acestora.

În situații de urgență, când este pusă în pericol viața pacientului, iar acesta nu își poate exprima voința și rudele sau reprezentanții legali nu pot fi contactați, consimțământul este implicit, iar medicul va face tot ceea ce este posibil pentru salvarea pacientului, urmând ca informarea acestuia să se facă ulterior.

Prognosticul grav va fi împărtășit pacientului cu prudență și tact, ținându-se cont de starea psihică a acestuia. Prognosticul va fi dezvăluit și familiei doar dacă pacientul consimte la aceasta. În cazul în care se consideră că dezvăluirea prognosticului va dăuna pacientului sau atunci când acesta nu dorește să afle, prognosticul poate fi dezvăluit familiei.

ART. 31 Eliberarea de documente medicale

Este interzisă eliberarea pentru bolnav a unor certificate de complezență sau a unor rapoarte tendențioase. Orice act medical va oglindi realitatea obiectivă.

Medicul poate emite certificate, atestate și documente permise de lege, pe baza propriilor sale constatări și a examenelor necesare în acest scop.

Este interzis ca informațiile medicale să fie prezentate deformat sau ascunse.

Documentele medicale vor respecta forma prevăzută de lege. Documentele medicale nu trebuie să conțină mai multe date decât este necesar scopului pentru care acestea sunt întocmite și eliberate.

Persoana la care se referă documentul medical emis are dreptul de a fi informată cu privire la conținutul

acestuia.

ART. 32 Îndatoriri față de comunitate

Medicul chemat într-o familie ori colectivitate trebuie să se îngrijească de respectarea regulilor de igienă și de profilaxie. El va semnala bolnavului și anturajului responsabilitatea ce revine acestora față de ei înșiși, dar și față de comunitate și colectivitate.

Medicul are obligația morală de a aduce la cunoștința organelor competente orice situație de care află și care reprezintă un pericol pentru sănătate publică.

ART. 33 Relațiile medicului cu colegii și colaboratorii. Confraternitatea

Medicul va trebui să își trateze confrății așa cum ar dori el însuși să fie tratat de ei. În baza spiritului de corp profesional, medicii își datorează asistența morală.

Schimbul de informații între medici privind pacienții trebuie să se faca obiectiv și în timp util, în așa fel încât asistența medicală a pacienților să fie optimă.

Dacă un medic are neînțelegeri cu un confrate, trebuie să prevaleze concilierea potrivit Statutului Colegiului Medicilor din România. Este interzisă răspândirea de comentarii ce ar putea să prejudicieze reputația profesională a unui confrate. Medicii trebuie să ia apărarea unui confrate atacat pe nedrept.

Constituie încălcare a regulilor etice blamarea și defăimarea colegilor (critica pregătirii sau activității lor medicale) în fața bolnavilor, aparținătorilor, a personalului sanitar etc., precum și orice expresie sau act capabil să zdruncine încrederea în medicul curant și autoritatea acestuia.

Atunci când un medic ia cunoștință despre greșeli etice sau profesionale care aduc atingere imaginii profesiei, comise de către un coleg, trebuie să ia atitudine cu tact, încercând să discute problema cu confratele în cauză. Dacă aceasta nu dă rezultate, medicul are obligația să discute cazul în cadrul Colegiului Medicilor din Romania, înainte de a se adresa altor autorități competente.

ART. 34 Consultul medical

Ori de cate ori medicul consideră necesar să ceară parerea unui coleg pentru elucidarea diagnosticului, formularea planului terapeutic sau a indicației unei intervenții, acesta va propune, de acord cu bolnavul sau aparținătorii lui și ținând cont de preferințele acestuia, un consult cu alți confrăți.

Consultul este organizat de medicul curant și este recomandabil ca medicii chemați pentru consult să examineze bolnavul în prezența medicului curant. Apoi medicii se retrag pentru a discuta cazul.

După ce au căzut de acord, medicul curant comunică bolnavului sau aparținătorului rezultatul consultului. Dacă exista divergențe de păreri, se va proceda, după caz, la completarea examinărilor, internarea în Institut, lărgirea consultului prin invitarea altor specialiști etc.

În consultul medical, se va pastra o atmosferă de stimă și respect reciproc, nu se va manifesta superioritate față de medicul curant. Discuția cazului și observațiile critice nu se vor face în fața bolnavului sau a altor persoane străine, chiar dacă este vorba de medici subordonați.

Un medic care a fost chemat pentru un consult nu trebuie să revada ulterior pacientul din proprie inițiativă și fără aprobarea medicului curant. În cazul colaborării mai multor medici pentru examinarea sau tratamentul aceluiași

pacient, fiecare practician își asuma responsabilitatea personal. Este interzis transferul de sarcini și responsabilități privind indicațiile de investigații, prescrierea de medicamente sau concedii medicale către alți medici care nu au participat la consultul medical.

Dacă, în urma unui consult, avizul celor chemați diferă fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat. Medicul curant este liber să se retragă dacă părerea medicilor chemați la consult prevalează în opinia pacientului sau a anturajului acestuia. Pacientul aflat în tratamentul unui coleg poate fi asistat de orice confrate pentru probleme incidente urgente, cu informarea prealabilă sau ulterioară a medicului. Dacă propunerea pentru un consult medical vine din partea pacientului sau a anturajului acestuia, medicul are obligația organizării modalității de consult.

În cazul în care medicul curant nu este de acord, se poate retrage fără explicații. În urma consultului, se va redacta un document semnat de participanți. Dacă documentul nu este redactat, se consideră că participanții la consult susțin punctul de vedere al medicului curant.

ART. 35 Raporturi cu alți profesioniști din domeniul medical

Medicii vor avea raporturi bune, în interesul pacienților, cu ceilalți profesioniști din domeniul medical.

ART. 36 Reguli privind cercetarea medicală/studii clinice pe subiecți umani Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani se face cu respectarea prevederilor convențiilor și declarațiilor internaționale la care România este parte semnatară și a dispozițiilor legale naționale emise în vederea reglementării acestora.

Medicul implicat în cercetarea biomedicală are datoria de a promova și proteja viața, sănătatea, intimitatea și demnitatea subiecților umani care participă la cercetare/studiu. În desfășurarea cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani trebuie acordată o protecție deosebită populațiilor vulnerabile, cum ar fi:

- a) persoane dezavantajate din punct de vedere economic și medical;
- b) persoane care nu își pot da consimțământul pentru participarea într-o cercetare medicală/studiu clinic (minori, persoane incompetente, persoane care datorită stării lor nu își pot exprima voința);
- c) persoane care sunt susceptibile a-și da consimțământul sub presiune (de exemplu, persoane în detenție, militari);
- d) persoane care nu beneficiază personal din cercetare/studiu;
- e) persoane pentru care cercetarea medicală/studiul clinic este combinată cu îngrijirea medicală.

În cercetarea/studiul pe subiecți umani, binele individului primează asupra binelui societății în general și al științei. Cercetarea medicală/studiul clinic în scopul progresului medical trebuie să se facă doar în ultimă instanță pe subiecți umani. Aceasta trebuie să se efectueze în conformitate cu datele științifice existente, cu alte surse relevante de informare și cu datele obținute din experimentarea pe animale, atunci când aceasta este posibilă. Principalul scop al cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani este de a îmbunătăți metodele profilactice, diagnostice și de tratament, înțelegerea etiologiei și a patogenzei unei afecțiuni.

Nu se poate întreprinde nici o cercetare pe o persoană, decât dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) nu există nicio metodă alternativă la cercetarea pe ființe umane, de eficacitate comparabilă;
- b) riscurile la care se poate expune persoana nu sunt disproporționate în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;
- c) proiectul de cercetare a fost aprobat de instituțiile competente după ce a făcut obiectul unei examinări independente asupra pertinentei sale științifice, inclusiv al unei evaluări a importanței obiectivului cercetării, precum și al unei examinări pluridisciplinare a acceptabilității sale pe plan etic;
- d) persoana pe care se fac cercetări este informată asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor pentru protecția sa;
- e) există consimțământul participanților.
- f) protocolul cercetării trebuie să fie evaluat de o comisie de etică internă instituției medicale, comisie de specialitate ce funcționează ca un organism *independent* constituit din membrii cu profesie în domeniul *medical/științific* și membrii cu profesie în *afara domeniului medical/științific*, a căror responsabilitate este să asigure *protecția drepturilor, siguranța și starea de bine* a subiecților umani incluși în studiul clinic; comisia va avea în componență persoane independente față de cercetători sau sponsori și va funcționa pe baza unei proceduri interne proprii. Comisia de etică ce efectuează evaluarea proiectului trebuie să fie informată cu privire la desfășurarea cercetării/studiului și are dreptul de a monitoriza cercetările/studiile în derulare. Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani trebuie să fie efectuată numai de către persoane calificate în acest sens. Această persoană are responsabilitatea privind subiecții implicați în cercetare/studiu, chiar dacă aceștia și-au exprimat consimțământul informat pentru participare.

Experimentul clinic (cercetarea fără scop terapeutic) este admisibil din punct de vedere etic dacă nu comportă niciun risc serios previzibil. Cercetătorii care conduc experimentul clinic sunt obligați să îl întrerupă dacă apare pericolul vătămării sănătății subiectului sau când acesta cere sistarea experimentului. Cercetarea medicală pe subiecți umani se poate derula doar dacă potențialele beneficii sunt superioare riscurilor.

Impunerea cu forța sau prin inducerea în eroare a experimentului pe om constituie o gravă încălcare a principiilor eticii medicale. Participarea subiecților umani în cercetare se poate face numai voluntar și numai după ce aceștia au fost informați adecvat cu privire la: scopurile, metodele cercetării,

riscurile și beneficiile anticipate. De asemenea, subiecții trebuie informați că se pot retrage oricând din cercetare, fără ca acest lucru să îi prejudicieze în vreun fel.

Consimțământul informat al participanților trebuie luat cu respectarea prevederilor legale. Refuzul unui pacient de a participa într-o cercetare/studiu nu trebuie să influențeze calitatea relației medic-pacient. În cazul minorilor, consimțământul va fi obținut de la aparținători sau de la reprezentantul legal, fiind necesar și acceptul minorului de a participa în cercetare/studiu. Este necesar un maximum de prudență în a utiliza minorii în experimentele medicale și numai dacă riscurile sunt minime.

În cazul persoanelor incompetente sau incapabile de a-și exprima voința, consimțământul va fi obținut de la aparținători sau de la reprezentanții legali.

Includerea în cercetarea medicală/studiul clinic a subiecților incompetenți sau care nu își pot exprima voința se va face numai atunci când cercetarea nu poate fi efectuată folosindu-se persoane competente (condiția fizică sau psihică ce împiedică obținerea consimțământului informat este o caracteristică necesară a populației incluse în studiu) și numai dacă riscurile sunt minore. Medicul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru protejarea intimității subiecților participanți în cercetare, pentru păstrarea confidențialității informațiilor despre subiecți și trebuie să minimalizeze pe cât posibil impactul cercetării asupra integrității fizice, mentale și a personalității acestora.

Cercetările/studiile efectuate în scop terapeutic constituie aplicarea pentru prima dată la om a unor procedee medicale sau chirurgicale, prescripții terapeutice și se vor face exclusiv în scop curativ. În asemenea cercetări trebuie să existe o proporționalitate justă, în favoarea bolnavului, între riscurile procedurii noi și gravitatea cazului; pericolele posibile ale procedurii noi să nu întrecă în gravitate evoluția probabilă a bolii de bază sau a tratamentelor cunoscute și aplicate până în prezent.

Folosirea unui placebo în cercetări medicale combinate cu îngrijirea pacienților este admisă numai atunci când nu există metode profilactice, diagnostice sau terapeutice demonstrate pentru subiecții participanți ori atunci când pacienții care primesc placebo nu sunt expuși unor riscuri suplimentare.

Participanții într-o cercetare medicală/studiu clinic trebuie să aibă acces la beneficiile rezultate din aceasta, după încheierea cercetării/studiului.

Publicarea rezultatelor unei cercetări medicale/studiu clinic pe subiecți umani se va face cu respectarea acurateței datelor și numai în condițiile în care sunt respectate normele etice naționale și internaționale care guvernează cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani. Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.

În toate cazurile de cercetări/studii clinice, pentru verificarea pe om a eficacității unor metode de diagnostic sau de tratament se va respecta riguros condiția consimțământului voluntar al subiectului.

Experimentarea umana trebuie să respecte un număr de reguli:

- a) să fie precedată de o serioasă experimentare pe animal;
- b) subiectul să accepte voluntar, să fie major, în stare de libertate și perfect informat despre riscuri;
- c) în cazul unor maladii incurabile, la subiecți în stadiul terminal, remediul nu trebuie să provoace suferințe suplimentare și să existe șanse rezonabile de a fi util;
- d) nu pot fi experimentate remedii care ar altera psihicul sau conștiința morală.

Se interzice orice activitate terapeutică sau experimentală pe om din simple rațiuni de orgoliu profesional ori științific, de al cărei rezultat nu poate beneficia majoritatea indivizilor sau care lezează principiile culturale ori morale ale comunității.

Experimentele privind clonarea ființei umane sunt interzise.

ART. 37 Exercițiul medicinei de expertiză judiciară

Subiectul va fi informat în prealabil despre sensul examinării, de către expertul care nu a avut niciodată nicio relație de un gen oarecare cu cel expertizat, ceea ce i-ar putea influența raționamentele, altfel expertul are obligația de a se recuza, informând forurile competente cu privire la motivele recuzării.

Expertizatul îl poate recuza pe expert, acesta trebuind să se supună dorinței expertizatului. Raportul final nu va conține decât elemente de răspuns la chestiunile puse în decizia de numire a expertului. În rest, expertul este supus secretului profesional.

ART. 38 Atentarea la viața și integritatea fizică a bolnavului. Eutanasia

Medicul trebuie să încerce reducerea suferinței bolnavului incurabil, asigurând demnitatea muribundului.

Se interzice cu desăvârșire eutanasia, adică utilizarea unor substanțe sau mijloace în scopul de a provoca decesul unui bolnav, indiferent de gravitatea și prognosticul bolii, chiar dacă a fost cerut insistent de un bolnav perfect conștient.

Medicul nu va asista sau îndemna la sinucideri ori autovatămări prin sfaturi, recomandări, împrumutarea de instrumente, oferirea de mijloace. Medicul va refuza orice explicație sau ajutor în acest sens.

Nicio mutilare nu poate fi practică fără o justificare medicală evidentă, serios documentată și fără consimțământul informat al pacientului, cu excepția situațiilor de urgență cu risc vital.

Prin actele sale profesionale, de investigare sau terapeutice, medicul nu trebuie să supună pacientul niciunui risc nejustificat, chiar dacă există cererea expresă a acestuia din urmă. Întreruperea de sarcină poate fi practică în cazurile și în condițiile prevăzute de lege. Orice medic este liber să refuze fără explicații cererea de întrerupere voluntară a sarcinii.

CAPITOLUL V

ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI

ART. 39 Principii generale

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de farmacist sunt următoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- b) în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- c) respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea ori de câte ori este cazul cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- e) adoptarea unui rol activ față de informarea și educația sanitară a publicului, precum și față de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicației și a altor flageluri;
- f) acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai înalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel înalt de competență științifică, aptitudini practice și performanțe profesionale, în concordanță cu progresele științelor și practicii farmaceutice;
- g) în exercitarea profesiei, farmaciștii trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- h) farmaciștii trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia de farmacist sau să submineze încrederea publică în aceasta.

În situațiile în care în rezolvarea unei probleme alegerea soluției nu este prevăzută în normele legale, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu etica profesiei și să își asume responsabilitatea. Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat să își păstreze libertatea și independența profesională conform jurământului profesiei. Colegiul Farmaciștilor din România alături de Asociația Națională a Farmaciștilor de Spital din România, garantează menținerea standardelor profesionale la cel mai înalt nivel posibil, în scopul ocrotirii sănătății publice, prin supravegherea respectării de către farmaciști a îndatoririlor profesionale și a eticii profesionale, precum și prin apărarea independenței, onoarei și demnității profesionale.

ART. 40 Responsabilitatea personală și independența farmaciștilor

În vederea îndeplinirii atribuțiilor, farmacistul, în timpul exercitării actului profesional, este obligat să respecte următoarele reguli:

- a) să își exercite profesia în conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevăzute de regulile de bună practică din domeniul său de activitate;
- b) să își îndeplinească îndatoririle profesionale cu competență, în termenele stabilite;
- c) să profeseze doar în acele posturi în care i se permite să își respecte îndatoririle esențiale ca farmacist, libertatea de decizie și independența profesională;
- d) să accepte acele posturi pentru care are competența și disponibilitatea necesare pentru a îndeplini cu succes îndatoririle profesionale. În acest sens trebuie să se informeze asupra specificului activității, accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiei la standardele necesare;
- e) să își îndeplinească personal atribuțiile și la nevoie să delege o persoană competentă autorizată pentru îndeplinirea anumitor activități profesionale, asumându-și răspunderea;
- f) să informeze imediat o persoană responsabilă în cazul în care nu își poate îndeplini îndatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp măsuri de remediere;
- g) să raporteze medicului prescriptor sau autorităților competente orice efect nedorit sau advers al medicamentelor, în scopul optimizării tratamentelor;

- h) să se abțină să critice sau să condamne convingerile personale ori religioase ale pacientului care apelează la serviciile sale;
  - i) să acorde servicii în mod egal pentru toți pacienții, fără discriminare, în ordinea solicitării acestora, cu excepția situațiilor de urgență;
  - j) să se asigure că serviciile sale au fost percepute și înțelese corect de pacient, încurajându-l să participe activ la reușita tratamentului;
  - k) să nu refuze nejustificat acordarea serviciilor care îi intră în atribuții, conform legii. Farmacistul poate refuza acordarea unor servicii către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului.
- Înainte de a-și asuma o funcție de conducere, farmacistul trebuie să se autoevalueze și să se asigure că este capabil să îndeplinească toate responsabilitățile acestei funcții.

ART. 41 În exercitarea funcției, farmacistul-șef are următoarele obligații:

- a) trebuie să se informeze asupra tuturor aspectelor și cerințelor legate de funcția pe care o îndeplinește;
- b) trebuie să se asigure că toți membrii personalului aflat în subordinea sa sunt informați asupra atribuțiilor profesionale pe care trebuie să le îndeplinească;
- c) trebuie să transmită instrucțiunile clar pentru a împiedica orice risc de eroare; în măsura posibilităților, el va transmite în scris proceduri standard de operare;
- d) se asigură că membrii personalului aflat în subordinea sa își îndeplinesc atribuțiile în conformitate cu prevederile legale, dar și cu competența și aptitudinile personale;
- e) trebuie să respecte independența profesională a farmaciștilor din subordine;
- f) se asigură că echipamentele, localul și utilitățile de la locul de muncă sunt menținute la standardele acceptate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților profesionale;
- g) se asigură că toate activitățile profesionale desfășurate sub controlul său, precum și cele exercitate de el personal sunt supuse asigurării de răspundere profesională;
- h) se asigură că toate măsurile privind păstrarea confidențialității sunt efective;
- i) are datoria să notifice colegiului pe raza căruia își desfășoară activitatea orice schimbare de interes profesional privind membrii personalului din subordinea sa ori funcția sa;
- j) trebuie să accepte, în măsura posibilităților, elevi și studenți pentru îndeplinirea stagiului de practică în unitatea pe care o conduce.

ART. 42 Competența profesională

Farmacistul trebuie să își asigure și să își mențină la un înalt nivel pregătirea profesională, prin actualizarea permanentă a cunoștințelor în aria sa profesională, în scopul îndeplinirii atribuțiilor cu competența necesară.

În vederea actualizării permanente a cunoștințelor profesionale, farmacistul este obligat:

- a) să își planifice și să participe la formele de pregătire profesională organizate sau acreditate de Colegiul Farmaciștilor din România alături de Asociația Națională a Farmaciștilor de Spital din România;
- b) să evalueze și să aplice în practica curentă cunoștințele actualizate permanent;
- c) să ateste cu documente doveditoare pregătirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesională acceptate, atunci când acest lucru îi este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este înregistrat.

ART. 43 Confidențialitatea

Farmacistul are datoria de a respecta și proteja informația profesională.

Farmacistul trebuie să respecte și să protejeze confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cursul activităților profesionale.

Informațiile pot fi dezvăluite în următoarele cazuri:

- a) când pacientul și-a dat consimțământul scris;
- b) când tutorele pacientului a consimțit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea sa de sănătate nu permite aceasta;
- c) când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general;
- d) stabilirea vinovăției în cazul săvârșirii unor infracțiuni, la solicitarea instanței de judecată;
- e) în alte situații prevăzute de lege.

Farmacistul nu trebuie să dezvăluie, decât cu acordul scris al medicului prescriptor, nicio informație

referitoare la practica prescrierii acestuia.

Farmacistul trebuie să protejeze informația profesională internă, respectând următoarele reguli:

- a) să nu permită accesul terților la informații privind activitatea unității în care își desfășoară activitatea, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situații prevăzute de lege;
- b) să respecte cerințele legale de protecție a informațiilor privind acumularea și utilizarea acestora;
- c) să asigure protecția informațiilor la operațiunile de stocare, transmitere, primire ori distrugere.

ART. 44 Relațiile de colaborare ale farmacistului

În exercitarea profesiei, farmacistul are datoria ca în interesul bolnavului și al pacientului în general să colaboreze cu toți confracții săi. În acest sens:

- a) toți farmaciștii își acordă ajutor reciproc și consultanță pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- b) farmaciștii fac apel la comisia de litigii a colegiului;
- c) farmacistul trebuie să își trateze toți colaboratorii cu respect, bunăvoință și colegialitate;
- d) farmacistul trebuie să dovedească în orice împrejurare solidaritate față de colegii săi și loialitate față de corpul profesional și profesia de farmacist.

În interesul pacientului și al publicului în general, farmacistul trebuie să colaboreze cu medicul și cu alți membri ai echipei de sănătate. În acest sens:

- a) farmacistul colaborează activ cu medicul prescriptor pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, în parametri optimi și în interesul acestuia;
- b) în colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abține de la orice înțelegere în scop material sau de altă natură care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului;
- c) farmacistul trebuie să se abțină de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnității și imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neîncredere pacientului.

ART. 45 Concurența neloială

Farmacistul nu trebuie să utilizeze mijloacele concurenței neloiale în vederea obținerii unor avantaje materiale sau de altă natură.

Este sancționabilă denunțarea nejustificată și în scop concurențial a colegilor.

ART. 46 Publicitatea

Orice informație furnizată publicului de către farmacist în legătură cu serviciile de sănătate oferite trebuie să fie corectă, decentă, legală și onestă.

Orice informație și material promoțional cu privire la serviciile profesionale trebuie să fie în concordanță cu rolul farmacistului în promovarea sănătății și să permită pacientului să decidă independent asupra solicitării serviciului respectiv.

În scopul promovării unor servicii proprii, farmaciștii trebuie să se abțină de la a defăima serviciile profesionale ale altor confracți.

Pe tot timpul exercitării profesiei, farmacistul trebuie să se asigure că acțiunile de promovare a medicamentelor, în care este implicat sau care au loc în unitățile în care el lucrează, sunt în conformitate cu prevederile legale privind publicitatea medicamentelor.

ART. 47 Servicii farmaceutice de urgență

(1) Pentru asigurarea continuității asistenței cu medicamente a populației, farmaciștii trebuie să furnizeze, în condițiile legii, servicii farmaceutice de urgență.

(2) Furnizarea serviciilor farmaceutice de urgență se va face cu respectarea următoarelor principii:

- a) farmacistul va utiliza toate cunoștințele sale profesionale pentru a veni în sprijinul pacientului;
- b) pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita medicului toate informațiile legate de urgența cererii sale, respectiv medicația curentă, existența altor afecțiuni sau alergii, precum și alte aspecte care pot influența decizia farmacistului;
- c) decizia farmacistului va fi luată avându-se în vedere și afecțiunea pentru care se solicită medicamentul, grupa terapeutică din care face parte medicamentul, efectele adverse și contraindicațiile;
- d) în funcție de gravitatea situației prezentate, farmacistul va încerca să ia legătura cu medicul currant al pacientului sau cu un alt medic;
- e) dozele eliberate pot fi pentru maximum 24 de ore, în zilele lucrătoare, și pentru maximum 72 de ore, pentru sfârșitul de săptămână și sărbătorile legale;
- f) orice intervenție de acest tip va fi însoțită de recomandarea farmacistului ca pacientul să se adreseze

imediat medicului;

g) medicamentele psihotrope și stupefiante nu fac obiectul serviciilor farmaceutice de urgență.

Pentru a realiza în condiții bune serviciile farmaceutice de urgență, farmacistul este obligat să acorde primul ajutor, în limita competențelor sale și să solicite intervenția serviciilor specializate, informând asupra măsurilor luate din proprie inițiativă.

(3) Farmacistul de spital nu poate elibera medicamente fără prescripție medicală/condică de medicamente.

(4) Când nu poate să acorde pacientului serviciul solicitat, farmacistul trebuie să îndrume pacientul spre un serviciu specializat de asistență medicală.

În cazuri urgente, farmacistul trebuie să acorde asistență pacienților, dacă este solicitat, și în afara programului farmaciei.

ART. 48 Incompatibilități

(1) Se recunoaște ca activitate profesională activitatea desfășurată în mod legal de farmaciști în unul sau mai multe dintre domeniile următoare:

a) prepararea formelor farmaceutice ale medicamentelor;

b) fabricarea și controlul medicamentelor;

c) controlul medicamentelor într-un laborator pentru controlul medicamentelor;

d) depozitarea, conservarea și distribuirea medicamentelor angro;

e) prepararea, controlul, depozitarea și distribuția medicamentelor în farmacii deschise publicului;

f) prepararea, controlul, depozitarea și eliberarea medicamentelor din farmaciile de Institut;

g) acordarea de informații și consultanță privind medicamentele.

(2) Farmacistul, în conformitate cu pregătirea sa universitară, este competent să exercite și alte activități profesionale, precum:

a) colaborare cu medicul pentru stabilirea și urmărirea terapiei pacientului;

b) farmacovigilență;

c) fabricarea, controlul, depozitarea, conservarea și distribuția produselor din plante, suplimentelor nutritive, produselor igienico-cosmetice, dispozitivelor medicale, medicamentelor de uz veterinar, substanțelor farmaceutice active și auxiliare;

d) analize în laboratoare de biochimie, toxicologie și igienă a mediului și alimentelor;

e) marketing și management farmaceutic;

f) activități didactice, cercetare sau administrație sanitară.

(3) În toate activitățile prevăzute la alin. (1) farmacistul are deplină răspundere și drept de decizie.

(4) Exercițiul profesiei de farmacist este incompatibilă cu:

a) exercitarea concomitentă a profesiei de medic;

b) starea de sănătate fizică sau psihică necorespunzătoare pentru exercitarea profesiei de farmacist;

c) comerțiant persoană fizică;

d) exercitarea unor activități contrare legii sau bunelor moravuri;

e) calitatea de lucrător comercial sau agent comercial;

f) angajat al altor unități decât cele care au ca obiect de activitate serviciile farmaceutice, cercetarea farmaceutică, producția ori distribuția de medicamente.

ART. 49 Dispoziții finale

Farmacistul răspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor și regulamentelor profesionale, a Codului deontologic al farmacistului și a regulilor de bună practică profesională, a Statutului Colegiului Farmaciștilor din România, pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmaciștilor din România.

Orice comportament în exercitarea profesiei care încalcă principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamații privind încălcarea eticii profesionale de către farmacist.

CAPITOLUL VI

ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI ȘI CHIMISTULUI

ART. 50 Dispoziții generale

Conținutul și caracteristicile activității biochimistului, biologului și chimistului sunt:

- a) efectuează investigații de laborator conform pregătirii și specializării;
- b) participă la programe de control privind starea de sănătate a populației;
- c) participă la formarea teoretică și practică a viitorilor specialiști care au inclusă practica de laborator în programele de pregătire;
- d) participă, împreună cu medicii și alte categorii de personal, la cercetarea în domeniul medical;
- e) participă, împreună cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 51 Responsabilitatea personală

În exercitarea profesiei, biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar respectă demnitatea ființei umane și principiile eticii, dând dovadă de responsabilitate profesională și morală, acționând întotdeauna în interesul pacientului, al familiei pacientului și al comunității.

Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar sunt obligați să păstreze secretul profesional.

Litigiile sau abaterile de la etica profesională se analizează și măsurile se iau, după caz, de către șeful echipei medicale sau de conducerea unității ori de către Colegiul Medicilor din România, împreună cu Ordinul Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor și chimistilor din sistemul sanitar.

ART. 52 Calitate și excelență

Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de laborator (biolog, chimist și biochimist) pune cunoștințele sale în ceea ce privește capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicația pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor și cercetarea științifică) în slujba serviciului de diagnostic, tratament și prevenire a bolilor omului.

ART. 53 Dezvoltarea profesională continuă

Pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod optim și în conformitate cu ceea ce este considerat de bună practică în profesia sa și având în vedere legile țării, Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să:

- a) mențină și să dezvolte competența sa la cel mai înalt nivel de calitate în toate domeniile relevante (științifice și practice) cu privire la evoluțiile de îngrijire a sănătății, în general, și Chimie Clinică și Medicină de laborator, în special, prin participarea în mod regulat la cursuri de formare relevante și alte programe de pregătire și dezvoltare profesională continuă, pe întreaga durată a activității profesionale și în timpul exercitării profesiei sale;
- b) accepte sarcini/misiuni numai în domeniul sau de competență; dincolo de aceste limite, el va lucra în colaborare cu experții corespunzători;
- c) să se informeze continuu asupra codurilor legale de practică, care afectează munca lui. Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să-și mențină angajamentul la profesia sa din domeniul Chimiei Clinice și Medicinii de Laborator, acela de a lua parte la activitățile societăților sale științifice, în special ale celor care promovează profesia și contribuie la formarea continuă a membrilor lor.

ART. 54 Onestitate și integritate

Integritatea profesională și onestitatea intelectuală a Specialistului în Chimie Clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) sunt o garanție a imparțialității sale de analiză, judecată și decizie.

Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de Laborator (biolog, biochimist și chimist), trebuie să evite în orice moment, înșelaciunea în ceea ce privește cunoștințele sale profesionale și științifice, cum ar fi fraudă, plagiat, tăinuirea, omisiunea necorespunzătoare a informațiilor precum și exprimarea opiniilor incorecte sau care induc în eroare în activitatea clinică și în cercetare.

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) nu va accepta nicio obligație care-l aduce în conflict cu independența sa profesională. În special, acesta se angajează:

- a) să nu solicite sau accepte cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor

sau industria de diagnostic, cu excepția cazului în care sunt de valoare monetară scăzută și irelevante pentru a practica profesia în Chimie Clinică și Medicină de Laborator;

b) să nu solicite sau accepte sponsorizări de la promoțiile de vânzare pentru simpozioane sau congrese cu excepția cazului în care sponsorizarea este la nivel rezonabil și este subordonată scopului principal al întâlnirii și nu se extinde la alte persoane din afara sferei profesionale.

c) să nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decât pentru evenimente cu scopuri pur profesionale și științifice; astfel de cadouri trebuie să fie întotdeauna la un nivel rezonabil și subordonate obiectivului științific principal al evenimentului și nu trebuie să fie extinse la alte persoane în afara profesioniștilor din domeniul sănătății.

ART. 55 Relații care se stabilesc în exercitarea profesiei de biochimist, biolog și chimist din sistemul sanitar

(1) Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de Laborator (biolog, chimist și biochimist) acționează în permanență cu curtoazie, cinste și integritate în relațiile sale cu pacienții și alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional și nu trebuie să se angajeze în nicio activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau submina încrederea publică în profesie.

(2) El nu trebuie să abuzeze de poziția sa profesională pentru a stabili relații nepotrivite cu pacienții, pentru a convinge pacienții să dea sau să împrumute împrumute bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigații care nu sunt în interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigații sau tratamente medicale care nu intra în sfera sa de competență.

(3) El trebuie să raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile în care el consideră ca un coleg din sănătate are un comportament inadecvat sau performanța lui este o amenințare la adresa sănătății unui pacient.

(4) Activitatea biochimistului, biologului și chimistului din sistemul sanitar se desfășoară individual sau în cadrul unor colective mixte.

Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar colaborează cu medicul și recunosc rolul coordonator al acestuia, precum și cu ceilalți membri ai colectivului, participând la menținerea relațiilor amiabile în cadrul acestuia și contribuind la asigurarea calității actului medical.

(5) Membrii Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în sistemul sanitar din România sunt obligați să aplice parafa cuprinzând numele, prenumele, gradul și specialitatea pe toate buletinele pentru analizele pe care le efectuează.

(6) Relațiile dintre biochimisti, biologi și chimiști din sistemul sanitar se bazează pe corectitudine, colaborare, respect reciproc și solidaritate profesională, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor și chimiștilor din sistemul sanitar.

ART. 56 Independența și imparțialitatea

Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să-și exercite judecata profesională în cadrul responsabilităților sale imparțial și obiectiv, după luarea în considerare a tuturor circumstanțelor relevante, în interesul pacientului sau, fără presiuni din surse externe sau conflicte de interese.

El trebuie să se asigure de asemenea că interesele participanților la cercetare sunt protejate. Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de Laborator (biolog, biochimist și chimist) va servi fiecare pacient în parte la cele mai înalte standarde ale capacității profesionale și va furniza publicului larg informații, în domeniul sau de competență, pentru a permite o înțelegere corectă a problemelor de sănătate de interes public.

ART. 57 Confidențialitatea

Specialistul în Chimie Clinica și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist), fără a aduce atingere legislației privind viața privată, este obligat să respecte confidențialitatea informațiilor obținute de către acesta în activitatea sa profesională. Specialistul în Chimie Clinică și Medicină de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să nu utilizeze abuziv aceste informații. El se va asigura că informațiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decât în anumite situații, ca de exemplu altor profesioniști de sănătate implicați în îngrijirea pacientului și, acolo unde este posibil, cu consimțământul informat al pacientului.

omului;

- psihologii respectă drepturile celor care beneficiază de servicii psihologice;
- psihologii se vor asigura că, sub nici o formă, consimțământul informat al clientului/participantului nu este dat în condiții de coerciție sau sub presiune;
- psihologii vor avea grija ca, în furnizarea de servicii psihologice ori în activitatea de cercetare să nu violeze spațiul privat personal sau cultural al clientului/subiectului, fără o permisiune clară și o garanție că pot să facă acest lucru.

ART. 63 Principiul responsabilității profesionale și sociale

Psihologii manifestă o maximă responsabilitate pentru starea de bine a oricărui individ, a familiei, grupului ori comunității față de care își exercită rolul de psihologi. Această preocupare include atât pe cei direct cât și pe cei indirect implicați în activitățile lor, prioritate având cei direct implicați.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- psihologii vor proteja și promova starea de bine evitând provocarea de daune clienților, studenților, participanților la cercetare, colegilor de profesie și a celorlalți;
- psihologii vor respecta dreptul persoanei de a sista, fără nicio justificare, participarea sa la serviciul furnizat, în calitate de client, sau la activități de cercetare științifică, în calitate de subiect;
- psihologii vor susține cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie, în fața societății și vor promova și menține cele mai înalte standarde de calitate;
- psihologii vor contribui la dezvoltarea psihologiei ca știință și a societății în general, prin cercetarea liberă și prin exprimarea liberă a cunoștințelor psihologului și ideilor, excepție făcând activitățile ce intră în conflict cu prevederile Codului deontologic al;

ART. 64 Principiul integrității profesionale

Psihologii vor cauta să manifeste cel mai înalt grad de integritate morală și profesională în toate relațiile lor. Este de datoria psihologului să prezinte onest pregătirea și calificările sale oriunde se află în relații profesionale și de asemenea să nu permită sau să tolereze practicile incorecte și discriminatorii.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- psihologii vor prezenta într-o manieră onestă domeniile de specialitate în care sunt atestați, competențele, afilierea și experiența profesională, nefiind acceptate niciun fel de distorsiuni, omisiuni sau false prezentări în acest sens;
- psihologii nu practică, nu îngăduie, nu instigă și nu consimt sau facilitează, nici o formă de discriminare;
- psihologii vor onora angajamentele asumate prin orice tip de contract sau convenție;
- psihologii vor promova acuratețea, obiectivitatea, onestitatea și bună-credința în activitățile lor profesionale. În aceste activități psihologii nu vor fura, însela, și nu se vor angaja în fraudă, eludări, subterfugii sau denaturări intenționate ale faptelor;
- psihologii vor evita orice imixtiuni care afectează calitatea actului profesional, fie că este vorba de interese personale, politice, de afaceri sau de alt tip;
- psihologii vor evita să ofere recompense exagerate pentru a motiva un individ sau un grup să participe într-o activitate care implică riscuri majore și previzibile;
- psihologii vor evita relațiile multiple (cu clienții, subiecții, angajații) și alte situații care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea lor de a fi obiectivi și imparțiali;
- psihologii vor evita să participe la activități care pot cauza daune imaginii psihologilor sau psihologiei ca profesie;
- psihologii vor fi reflexivi, deschiși și conștienți de limitele lor personale și profesionale;
- psihologii nu vor contribui, fie singuri, fie în colaborare cu alții, la nici un fel de practici care pot viola libertatea individuală sau integritatea fizică sau psihologică a oricărei persoane.

ART. 65 Standarde etice generale

(1) Cunoașterea competențelor

Psihologii au obligația să-și cunoască foarte bine limitele de competență în oferirea de servicii psihologice.

(2) Servicii psihologice în acord cu competența

Psihologii se vor angaja numai în acele activități profesionale pentru care au competențele și atestarea

necesare.

(3) Prezentarea onestă a competenței

Psihologii nu vor prezenta fals limitele competenței lor și nu vor prezenta pregătirea sau formarea lor într-un mod care să le favorizeze nemeritat poziția sau imaginea publică, indiferent de tipul de activitate profesională desfășurată.

(4) Consultarea în caz de limită a competenței

În exercitarea profesiei, atunci când psihologii constată că ajung într-un impas profesional, prin depășirea limitele de competență, vor consulta colegii sau supervizorul.

(5) Servicii psihologice în afara competenței

În cazul în care pentru un tip de serviciu psihologic solicitat nu există standarde generale recunoscute, nici programe de formare profesională, nici specialiști atestați și disponibili în acel domeniu și totuși psihologii sunt solicitați, aceștia vor depune toate eforturile pentru obținerea unui standard minimal de competență având permanent grijă să protejeze clienții și pe toți cei implicați pentru a nu produce acestora daune sub o formă sau alta. În acest caz serviciul va continua până când solicitarea încetează sau până când un specialist cu competență recunoscută pentru acel tip de serviciu devine disponibil.

(6) Pregătirea continuă

Psihologii au obligația să depună permanent un efort de menținere și dezvoltare a competențelor lor prin informare permanentă, programe de formare profesională de specialitate, consultări cu ceilalți specialiști din domeniu ori prin cercetări care să conducă spre creșterea competenței profesionale.

(7) Obiectivitatea

Psihologii au obligația de a fi conștienți de limitele procedurilor folosite, indiferent de tipul de activitate. Psihologii vor avea grijă ca furnizarea serviciilor, cercetarea științifică, prezentarea rezultatelor și a concluziilor să fie făcută cu maximă obiectivitate, evitând orice tendință de prezentare parțială sau cu tentă subiectivă.

(8) Afectarea competenței

Atunci când psihologii realizează că din motive de sănătate ori din cauza unor probleme personale nu mai pot să ofere în condiții de competență o anumită activitate profesională, aceștia vor decide dacă trebuie să-și limiteze, suspende sau să încheie respectiva activitate profesională.

ART. 66 Standarde cu privire la relațiile umane

(1) Respect și preocupare

În relațiile lor profesionale, psihologii vor manifesta preocupare față de clienți, cautând să nu producă acestora daune sau suferință, iar dacă acestea sunt inevitabile, le vor minimiza pe cât posibil.

(2) Evitarea hărțuirii

Psihologii nu se vor angaja într-o formă sau alta de hărțuire fie că aceasta este sexuală, emoțională, verbală sau nonverbală.

(3) Evitarea abuzului

Psihologii nu se vor angaja în comportamente de defăimare sau de abuz (fizic, sexual, emoțional, verbal sau spiritual) față de persoanele cu care vin în contact în timpul activității lor profesionale.

(4) Evitarea relației multiple

Psihologii vor evita pe cât posibil relațiile multiple, adică relațiile în care psihologii îndeplinesc simultan mai multe roluri într-un context profesional.

(5) Consimțământul în caz de relații cu terți

Psihologii vor clarifica natura relațiilor multiple pentru toate părțile implicate înainte de obținerea consimțământului, fie că oferă servicii psihologice ori conduc cercetări cu indivizi, familii, grupuri ori comunități la cererea sau pentru a fi utilizate de către terți.

A treia parte poate fi școala, instanța judecătorească, diverse agenții guvernamentale, companii de asigurări, poliția ori anumite instituții de finanțare, etc.

(6) Nonexploatarea

Psihologii nu vor exploata și nu vor profita, sub nicio formă, de persoanele față de care, prin profesie sau poziție, manifestă un ascendent de autoritate (clienți, angajați). Orice formă de exploatare sau abuz de autoritate fiind strict interzisă.

(7) Participarea activă la decizii

Psihologii vor încuraja participarea activă la deciziile care îi afectează direct, respectând dorințele justificate și valorificând opiniile acestora, ori de câte ori este posibil.

(8) Neintrarea în rol

Psihologii se vor abține de la intrarea într-un rol profesional atunci când din motive de ordin personal, științific, legal, profesional, financiar:

(1) poate fi afectată obiectivitatea, competența sau eficiența activității lor profesionale.

(2) față de clienți/subiecți există riscul exploatarei sau producerii unor daune.

(9) Urgentarea consimțământului

Înainte de începerea oricărui tip de serviciu psihologic (evaluare, terapie, consiliere etc.) psihologii vor obține consimțământul informat din partea tuturor persoanelor independente sau parțial dependent implicate, excepție făcând circumstanțele în care exista nevoi urgente (de ex. tentative sau acțiuni suicidare). În astfel de circumstanțe, psihologii vor continua să acționeze, cu asentimentul persoanei, dar vor cauta să obțină cât se poate de repede consimțământul informat.

(10) Asigurarea consimțământului

Psihologii se vor asigura că în procesul de obținere a consimțământului informat următoarele puncte au fost înțelese: scopul și natura activității; responsabilitățile mutuale; beneficiile și riscurile; alternativele; circumstanțele unei încetări a acțiunii; opțiunea de a refuza sau de a se retrage în orice moment, fără a suferi vreun prejudiciu; perioada de timp în care e valabil consimțământul; modul în care se poate retrage consimțământul dacă se dorește acest lucru.

(11) Delegarea de consimțământ

În cazul în care, persoana care urmează să beneficieze de un serviciu psihologic este în imposibilitatea de a-și da consimțământul, se acceptă obținerea acestuia de la o persoană apropiată acesteia care poate să-i apere interesele în mod legal sau de la o persoană autorizată care, conform legii, este în măsură să o reprezinte.

(12) Continuitatea serviciului

Daca din motive de boală sau datorită unor evenimente survenite în viața psihologului acesta nu mai poate continua oferirea serviciului în bune condiții, va depune toate eforturile pentru a se asigura de continuitatea serviciului oferit, îndrumând clientul spre un coleg de profesie cu competența necesară și pe cât posibil cu consimțământul clientului.

(13) Dreptul la opoziție

Cu excepția cazurilor de forță majoră, de urgență (perturbari ale funcționării psihice, în termenii pericolului iminent, care necesită intervenție imediată), psihologul acționează respectând dreptul clientului de a refuza sau a sista prestația unui serviciu psihologic.

ART. 67 Standarde de confidențialitate

(1) Întreruperea serviciului din motive de confidențialitate

Atunci când din motive bine întemeiate, psihologul nu mai poate păstra confidențialitatea, acesta va înceta să mai ofere serviciul respectiv.

(2) Protejarea confidențialității

Divulgarea, de către psihologi, a unor informații care le-au fost încredințate sau de care au luat cunoștință în virtutea profesiei este interzisă, excepție făcând situațiile prevăzute de lege.

(3) Limitele confidențialității

Înainte de primirea consimțământului psihologul va informa clientul cu privire la limitele confidențialității și condițiile în care aceasta poate fi încălcată, precum și asupra posibilei utilizări a informațiilor rezultate în urma activității sale.

(4) Dezvăluirea de informații

Psihologii pot împărtăși informațiile confidențiale cu alții numai cu consimțământul celor vizați ori de o așa manieră încât cei vizați să nu poată fi identificați, excepție făcând situațiile justificate de lege sau în circumstanțe de iminentă sau posibilă vătămare fizică sau crimă.

(5) Confidențialitatea de colaborare

În cazul în care cu același client lucrează doi psihologi în același timp, aceștia vor colabora pe cât posibil, fără restricții de confidențialitate, excepție făcând situația în care există o opoziție clară din partea clientului în acest sens.

(6) Utilizarea informațiilor

Rezultatele, documentările și notițele psihologului pot fi folosite numai într-o formulă care păstrează cu rigurozitate anonimatul.

(7) Confidențialitatea față de terți

În cazul în care există terți implicați în activitatea profesională a psihologului, acesta va clarifica cu părțile implicate limitele confidențialității, condițiile de păstrare a confidențialității și nu va da

curs niciunei solicitări, venite de la o terță parte în dezvăluirea de informații confidențiale, decât în condițiile respectării legii și limitelor confidențialității.

ART. 68 Standarde de conduit colegială

(1) Conduita colegială

Psihologii vor manifesta față de colegii lor de profesie, onestitate, corectitudine și solidaritate, conduitele lor fiind în acord cu standardele profesionale.

(2) Respect

Psihologii vor manifesta respect față de colegii lor de profesie și nu vor exprima critici nefondate și etichetări la adresa activității lor profesionale.

(3) Evitarea denigrării

Psihologii nu vor acționa, sub nicio formă, în manieră denigratoare la adresa colegilor de profesie și nu vor împiedica clienții să beneficieze de serviciile lor, dacă nu există un motiv serios și cu implicații etice în acest sens.

(4) Responsabilitatea profesională

Atunci când există o intenție justificată de încetare a serviciului psihologic oferit clientului și de îndrumare a acestuia spre un alt coleg de profesie, psihologii vor menține un contact suportiv și responsabil față de clienți până când acel coleg își asumă continuarea serviciului în cauză.

(5) Sprijinul colegial

Psihologii vor cauta să sprijine pe cât posibil eforturile profesionale ale colegilor în limita disponibilităților participative și a timpului disponibil.

(6) Concurența neloială

Psihologii nu vor practica concurența neloială. Sunt interzise și se consideră concurență neloială următoarele: tentativa sau acțiunea de atragere sau deturnare de clienți, prin denigrarea sau discreditarea altui psiholog; folosirea unei funcții publice pe care psihologul o deține în scopul atragerii de clienți în interes propriu; furnizarea de date false privind competența și/sau atestarea profesională în scopul de a-l induce în eroare pe beneficiar.

ART. 69 Standarde de înregistrare, prelucrare și păstrare a datelor

(1) Obținerea permisiunii

Psihologii trebuie să obțină permisiunea clienților/subiecților sau a reprezentanților lor legali înainte de a efectua înregistrări audio, video sau scrise în timpul furnizării serviciilor sau în cercetare.

(2) Pastrarea datelor

Psihologii vor colecta numai acele date care sunt relevante pentru serviciul oferit și vor lua toate măsurile pentru a proteja aceste informații.

(3) Protejarea datelor

Psihologii au datoria să arhiveze în condiții de siguranță datele și informațiile obținute în exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, conform reglementărilor în vigoare.

(4) Distrugerea datelor

La expirarea termenului de păstrare, dacă psihologul renunță la practica sa profesională prin intermediul căreia a realizat acele înregistrări sau dacă acesta se pensionează, va căuta să distrugă înregistrările respective. Înregistrările pot fi

plasate către un alt psiholog numai cu consimțământul celor implicați, obținut în prealabil, pentru acele înregistrări. În situația suspendării sau încetării dreptului de liberă practică datele vor fi distruse, dacă nu se impune transferarea lor.

ART. 70 Evaluare și diagnoză

(1) Prezentarea caracteristicilor psihologice

Psihologii vor oferi informații despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai după ce au realizat o evaluare adecvată, care să susțină științific și metodologic afirmațiile și concluziile lor, indiferent dacă e vorba de recomandări, rapoarte sau evaluări, precizând limitele afirmațiilor, concluziilor și recomandărilor lor.

Dacă psihologii realizează că (re)examinarea individului nu este justificată sau necesară, atunci aceștia vor explica această opțiune, precizând sursele și documentele care stau la baza acestor concluzii.

(2) Consimțământul pentru evaluare/diagnoză

Psihologii vor obține consimțământul informat pentru serviciile de evaluare cu excepția cazului în

care:

a) acestea sunt cerute de lege sau de reglementările în vigoare;

b) testarea este o activitate educațională, instituțională sau organizațională prevăzută de reglementări interne; consimțământul informat include explicarea naturii și scopului de evaluare, costurile, implicarea unei a treia părți, limitele de confidențialitate și ocazii pentru cel evaluat de a formula întrebări și de a primi răspunsuri.

Psihologii vor informa persoanele fără capacitate deplină de a-și da consimțământul și persoanele pentru care testarea este cerută de reglementările legislative, cu privire la natura și scopul serviciilor de evaluare propuse, folosind un limbaj ușor de înțeles pentru persoana care urmează să fie evaluată.

Psihologii care folosesc serviciile unui traducător vor cere consimțământul clientului pentru a folosi serviciile acelui traducător, se vor asigura că se va menține confidențialitatea rezultatelor, securitatea instrumentelor, inclusiv a documentelor de evaluare/diagnoză.

(3) Datele de evaluare/diagnoză

Datele obținute pot fi scoruri brute și standardizate, răspunsurile clientului la stimuli sau la întrebările la test, notele, înregistrările și consemnările psihologului, declarațiile și comportamentul clientului în timpul unei examinări.

Psihologii vor oferi datele obținute, sub formă de rezultate clientului și, dacă e cazul, unor terți numai cu consimțământul clientului, sau fără acordul acestuia în situațiile prevăzute de reglementările în vigoare.

Psihologii vor evita să facă publice datele obținute, cu excepția situațiilor prevăzute de reglementările în vigoare, protejând clientul de orice formă de exploatare, abuz și prevenind devalorizarea datelor de evaluare/diagnoză. Datele de evaluare/diagnoză reprezintă proprietate a psihologului sau instituției care realizează evaluarea/diagnoza și vor putea fi administrate și utilizate doar de către psihologi calificați în folosirea acestor instrumente.

(4) Interpretarea rezultatelor

În interpretarea rezultatelor evaluării, fiind incluse aici și interpretările computerizate, psihologii vor lua în considerare scopul evaluării, precum și numeroși alți factori, abilitățile de testare și caracteristicile persoanei evaluate (caracteristici situaționale, personale, lingvistice și culturale) care pot afecta judecățile psihologilor sau care pot reduce acuratețea interpretărilor.

(5) Calificarea în testare

Psihologii nu vor promova/încuraja folosirea tehnicilor de evaluare psihologică de către persoane necalificate și neautorizate, decât în cadrul unei formări în care există o supervizare adecvată.

(6) Actualitatea evaluării

Psihologii nu își vor baza deciziile sau recomandările pe teste depășite/învechite, pe date care nu mai sunt folosite pentru scopul curent sau care nu corespund normelor de avizare ale metodelor și tehnicilor de evaluare stabilite de organismele competente.

(7) Prezentarea rezultatelor pentru cei evaluați

Indiferent dacă cotarea și interpretarea sunt făcute de psihologi, angajați ai acestora sau asistenți sau prin modalități automate/computerizate, psihologii vor oferi persoanei evaluate sau reprezentantului acesteia explicațiile necesare înțelegerii rezultatelor, excepție făcând situațiile în care natura relației împiedică acest lucru (situații de evaluare organizațională, preangajare și evaluări prevăzute de reglementările în vigoare), acest fapt fiind adus la cunoștința persoanei evaluate înainte începerii evaluării.

(8) Materialele

Materialele de evaluare/diagnoză cuprind manualul instrumentului, instrumentul propriu-zis, protocoale, întrebările sau stimuli utilizați, alte fișe sau formulare necesare și nu include datele de evaluare/diagnoză. Psihologii vor menține integritatea și securitatea materialelor testului și a altor metode de evaluare prin neînstrăinarea lor către persoane care nu au competența necesară, respectând dreptul de proprietate intelectuală prevăzut de lege și obligațiile de tip contractual privind utilizarea instrumentului.

ART. 71 *Terapie și consiliere*

(1) Informarea clientului

În obținerea consimțământului informat din partea clienților, psihologii vor informa în prealabil clientul cu privire la forma de terapie utilizată, metodele folosite, riscuri, alternative, limitele confidențialității, implicarea unor terți, onorarii și vor da curs oricărei alte cereri de informare solicitată de client în acest sens. Dacă terapeutul se află încă în supervizare, dar poate desfășura în mod legal și

profesional activitatea terapeutică pentru care se află în supervizare, va aduce la cunoștința clientului acest lucru cât mai curând posibil.

(2) Consimțământul pentru dezvaluire

În cazul sesiunilor de terapie sau consiliere, înregistrările pot fi transferate și spre cei care preiau clienții respectivi, putând avea acces la acestea atât colegii de profesie cât și supervizații ce se afla într-un proces de formare terapeutică, dar numai cu consimțământul dat în prealabil de cei vizați în acele înregistrări.

(3) Intimitatea relației profesionale

Clienții vor beneficia de servicii de consultanță, consiliere sau terapie din partea psihologilor fără prezența unor terți, aceasta fiind permisă numai dacă există un acord în acest sens, atât din partea clientului cât și din partea psihologului.

(4) Terapia cu parteneri sexuali

Psihologii nu vor accepta în terapie persoane cu care au avut relații de intimitate sexuală.

(5) Relația sexuală cu foștii clienți

Psihologii nu se vor angaja sub nici o formă în relații de intimitate sexuală cu foștii clienți pentru o perioadă de cel puțin 2 ani de la încheierea terapiei sau a oricărei relații profesionale subsecvente.

(6) Încheierea terapiei din lipsă de beneficii

Psihologii vor încheia orice formă de terapie cu clienții lor dacă există evidențe clare că aceștia nu mai au niciun beneficiu prin continuarea terapiei sau în cazul în care continuarea acesteia poate produce daune clienților.

(7) Încheierea terapiei din alte motive

Psihologii vor încheia terapia dacă clientul intră într-o relație cu o persoană unde apare riscul unei relații multiple, dacă există o agresiune din partea clientului asupra terapeuților sau dacă există o solicitare clară în acest sens din partea clientului.

(8) Întreruperea și continuarea terapiei

Dacă din motive de boală sau de indisponibilitate a psihologului terapia trebuie întreruptă pentru o perioadă mai lungă de timp, atunci psihologul va căuta să-i ofere clientului o posibilitate de continuare a terapiei cu un alt coleg psiholog care are disponibilitatea și competența necesară continuării terapiei și care va putea fi informat cu privire la stadiul în care se află terapia, cu consimțământul clientului.

(9) Continuarea terapiei cu un alt terapeut

Psihologul care preia un client, de la un coleg care din motive justificate nu mai poate continua actul terapeutic, va examina cu atenție conținutul demersului, potențialul de risc, beneficiile, iar dacă e nevoie poate consulta pe cei ce au fost implicați în procesul terapeutic și abia apoi va decide modalitățile de continuare a terapiei.

ART. 72 Cercetarea științifică și valorificarea rezultatelor

(1) Standarde internaționale

În cercetările lor, psihologii vor cauta, pe cât posibil, să promoveze cele mai noi metodologii de cercetare utilizate de comunitatea psihologică internațională, respectând atât standardele de rigoare științifică cât și standardele etice.

(2) Acordul de cercetare

Atunci când psihologii au nevoie de aprobare, din partea unei instituții, pentru desfășurarea cercetărilor, aceștia vor furniza toate datele necesare pentru acordarea aprobării și vor avea în vedere ca protocolul de cercetare să corespundă aprobărilor primite.

(3) Obținerea consimțământului

În obținerea consimțământului informat, psihologii vor aduce la cunoștința participanților scopurile cercetării, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile inclusiv compensațiile financiare, limitele confidențialității, dreptul oricui de a se retrage din cercetare și în general toate datele pe care participanții le solicită și de care au nevoie pentru a-și da consimțământul. În cazul în care există posibilitatea producerii unor daune și suferință, psihologii au obligația să o minimizeze pe cât posibil.

(4) Utilizarea de suport audio-video

Psihologii vor obține consimțământul informat de la toți participanții la cercetare pentru înregistrările audio și video, înaintea efectuării acestora, oferind garanții că acestea vor fi utilizate numai într-o

manieră în care identificarea nu poate produce daune celor implicați .

(5) Limitări ale informării

Psihologii nu vor face studii și cercetări care implică proceduri de prezentare ascunsă/falsă a modelului de cercetare decât dacă alternativa de prezentare corectă nu este fezabilă științific sau aduce o alterare evidentă concluziilor cercetării. În acest caz, participanții vor fi informați de utilizarea unui astfel de model de cercetare și vor participa numai dacă își dau consimțământul, putând oricând să-și retragă datele din cercetare. Cercetarea, în acest caz, poate fi derulată numai dacă nu poate produce suferință sau daune participanților.

(6) Excepția de la consimțământ

Psihologii se pot dispensa în cadrul cercetărilor de consimțământul informat al participanților numai dacă:

(a) cercetarea nu poate produce în niciun fel daune (observații naturale, practici educaționale sau curriculare, chestionare anonima, cercetare de arhive);

(b) este permisă de reglementări în vigoare.

(7) Persoane și grupuri vulnerabile

Psihologii vor căuta să examineze etic, independent, adecvat drepturilor omului și să ia toate măsurile de protecție pentru orice cercetare ce implică grupuri vulnerabile și/sau persoane cu incapacitate de a-și da consimțământul informat, înainte de a lua decizia de a începe.

(8) Evitarea unor categorii de subiecți

Psihologii nu se vor folosi de persoane cu incapacitate de a-și da consimțământul în nici un studiu sau cercetare, dacă studiul sau cercetarea avută în vedere poate fi finalizată la fel de bine cu persoane care au capacitatea deplină de a-și da consimțământul informat.

(9) Manipularea prin creșterea compensațiilor

Psihologii vor evita să propună și să acorde participanților la cercetare compensații financiare excesive sau alte forme de stimulente pentru participarea la cercetare și care pot favoriza obținerea consimțământului, cu atât mai mult atunci când sunt evidente clare că există riscul producerii de suferință și daune în timpul cercetării.

(10) Utilizarea animalelor în cercetare

Psihologii care utilizează animale în cercetările lor, vor evita provocarea de suferință acestora, excepție făcând cercetările care nu presupun metode invazive producătoare de suferință sau leziuni.

(11) Corectitudinea datelor

Psihologii nu au voie să prezinte date false pentru care nu au fost făcute în realitate măsurători. Dacă vor constata erori de prezentare a datelor sau de prelucrare a acestora, vor face toți pașii necesari pentru corectarea acestora, altfel vor retrage și anula cercetarea.

(12) Plagiatul

Psihologii nu vor prezenta date sau rezultate din alte studii sau cercetări, ca aparținându-le lor.

(13) Abuzul de status

Psihologii vor fi creditați pentru cercetările făcute cât și pentru publicarea acestora numai în măsura în care aceștia au o contribuție majoră. Astfel, psihologii vor face distincția între autorul principal al cercetării, contribuție la cercetare, contribuție minoră și statusul sau poziția pe care o deține respectivul psiholog. Astfel, poziția academică, titlul academic sau poziția socială sau cea de șef de departament sau manager într-o instituție nu conferă nimanui credit pentru o poziție principală în cercetare, decât în măsura în care există o acoperire reală prin contribuția adusă la cercetare și nu prin statusul social sau academic.

(14) Transmiterea datelor

Atunci când există solicitări de folosire sau de verificare a datelor din partea unui alt cercetător decât cei implicați direct în cercetare, psihologii vor putea oferi datele de cercetare numai în măsura în care se păstrează confidențialitatea acestor informații de către cei cărora li se încredințează și dacă există o specificare clară a modului de utilizare a acestora.

(15) Protejarea datelor

Psihologii vor proteja datele de cercetare, asigurându-se că acestea sunt păstrate în condiții de securitate. Protocoalele de cercetare, datele de cercetare sistematizate sau cele deja publicate pot fi păstrate fără restricții dar în condițiile respectării normelor etice.

(16) Onestitate științifică

Psihologii implicați în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de cercetare

științifică vor manifesta imparțialitate și obiectivitate și vor respecta drepturile de proprietate intelectuală. Selecția proiectelor de cercetare, a rezultatelor cercetărilor realizate pentru a fi valorificate publicistic sau practic se va face doar pe criterii de relevanță științifică, excluzându-se orice considerent personal sau de natură extraprofesională.

(17) Buna conduită în cercetarea științifică

În activitatea de cercetare științifică psihologii vor evita ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite, confecționarea de rezultate, înlocuirea rezultatelor cu date fictive, interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor, plagierea rezultatelor sau a publicațiilor altor autori, neatribuirea corectă a paternității unei lucrări, nedezvăluirea conflictelor de interese, deturnarea fondurilor de cercetare, neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, lipsa de obiectivitate în evaluări, nerespectarea condițiilor de confidențialitate precum și publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică.

Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau practică, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie nu constituie abateri de la buna conduită în cercetarea științifică.

CAPITOLUL VIII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL

ART. 73 Principii generale

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist și profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- b) în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- c) respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- e) acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competențe, aptitudini practice și performanțe profesionale fără niciun fel de discriminare;
- f) în exercitarea profesiei asistenței medicali generalisti și asistenței medicali trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- g) asistenței medicali generalisti și asistenței medicali trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

ART.74 Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților medicali generalisti și asistenților medicali

(1) Asistentul medical generalist și asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei și să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea și moralitatea individuală și profesională.

(2) Asistentul medical generalist și asistentul medical au obligația să manifeste o conduită ireproșabilă față de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.

(3) În caz de pericol public, asistentul medical generalist și asistentul medical nu au dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, conform legii.

(4) Asistentul medical generalist și asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenții medicali generalisti și asistenții medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greșeli în activitatea profesională.

(5) Încredințarea atribuțiilor proprii unor persoane lipsite de competență constituie greșeală deontologică.

(6) Asistentul medical generalist și asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe

înțelesul acestora.

(7) Asistentul medical generalist și asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

ART.75 Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar și instituții

1. Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar

(1) În baza spiritului de echipă, asistenții medicali generaliști și asistenții medicali își datorează sprijin reciproc.

(2) Constituie încălcări ale regulilor etice:

a) jignirea și calomnierea profesională;

b) blamarea și defăimarea profesională;

c) orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnității profesionale a asistentului medical generalist și a asistentului medical.

(3) În cazul unor neînțelegeri, în considerarea calității profesionale, conflictul trebuie imediat soluționat de biroul consiliului județean (la nivel județean/municipiului București) și de Biroul executiv, la nivel național.

Dacă acesta persistă, cei implicați se pot adresa Comisiei de conduita etică și deontologie sau justiției, fiind interzisă perturbarea activității profesionale din aceste cauze.

(4) În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancționare, conform prevederilor legale în vigoare.

(5) În cazul colaborării mai multor asistenți medicali generaliști și asistenți medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.

(6) În interesul pacienților, asistenții medicali generaliști și asistenții medicali vor avea relații de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnității și onoarei profesionale.

2. Raporturile profesionale cu instituțiile

(1) Institutul urmărește să asigure condiții optime asistentului medical generalist și asistentului medical în exercitarea profesiei.

(2) Asistentul medical generalist și asistentul medical aduc la cunoștința persoanelor competente și autorităților competente orice circumstanță care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce privește efectele asupra persoanei sau care limitează exercițiul profesional.

(3) Asistentul medical generalist și asistentul medical, în concordanță cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor și dezvoltarea sistemului de sănătate.

ART. 76 Educația medicală continuă

În vederea creșterii gradului de pregătire profesională, asistenții medicali generaliști și asistenții medicali au obligația să efectueze cursuri și alte forme de educație continuă creditate de Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum și alte forme de educație continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

ART. 77 Obligații etice și deontologice

1. Obligația acordării îngrijirilor medicale

(1) Asistentul medical generalist și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.

(2) Asistentul medical generalist și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.

(3) Asistentul medical generalist și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.

(4) În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidente în masă (naufragii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire,

imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.

(5) Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.

(6) Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.

(7) Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.

(8) Asistentul medical generalist și asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimânduși părerea numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.

(9) Asistentul medical generalist și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

2. Respectarea drepturilor pacientului

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informația medicală, dreptul la consimțământ, dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament și îngrijiri medicale.

3. Consimțământul

O intervenție medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoștință de cauză, și-a dat consimțământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului. Consimțământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

- a) pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
- b) în cazul supunerii la orice fel de intervenție medicală;
- c) în cazul participării sale la învățământul medical clinic și la cercetarea științifică;
- d) în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;
- e) în cazul donării de sânge în condițiile prevăzute de lege;

Consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situații:

- a) când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;
- b) în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, asistentul medical generalist și asistentul medical sunt obligați să anunțe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

4. Secretul profesional

(1) Secretul profesional este obligatoriu.

(2) Secretul profesional există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.

(3) Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.

(4) Asistentul medical generalist și asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepție făcând situația în care pacientul și-a dat consimțământul expres pentru divulgarea acestor informații, în tot sau în parte.

(5) Interesul general al societății (prevenirea și combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă și altele asemenea prevăzute de lege) primează față de interesul personal al pacientului.

(6) În comunicările științifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.

(7) Informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist și asistentul medical numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea

o cere în mod expres.

ART. 78 Situații speciale în practicarea profesiei în sistem instituționalizat

1. Situația bolnavului psihic

(1) Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistență medicală și de îngrijiri de sănătate de aceeași calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi și adaptate cerințelor lor de sănătate.

(2) Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărată de daunele pe care ar putea să i le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire și tratament, de maltratarea din partea altor pacienți sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferință fizică sau psihică.

(3) Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu își poate exprima liber voința, consimțământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

(4) Nu este necesară obținerea consimțământului în condițiile prevăzute la alin. (3) atunci când este necesară intervenția de urgență.

(5) Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, după caz, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecință punerea în pericol a vieții pacientului.

(6) Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie și respectul demnității umane și trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare și degradante.

(7) Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

ART. 79 Practicarea profesiei în sistem privat. Îngrijirile la domiciliu.

(1) Asistenții medicali generalişti și asistenții medicali exercită profesia în regim salarial și/sau independent.

(2) Asistentul medical generalist și asistentul medical care își desfășoară activitatea în calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practică medicală pot furniza îngrijiri medicale la domiciliu, dacă sunt autorizați în acest sens, în conformitate cu prevederile legale privind organizarea și funcționarea îngrijirilor la domiciliu.

(3) Asistentul medical generalist și asistentul medical sunt obligați să comunice medicului care a recomandat aceste servicii situația evoluției stării de sănătate a pacientului îngrijit.

(4) Asistentul medical generalist și asistentul medical chemați într-o familie ori colectivitate trebuie să respecte regulile de igienă și de profilaxie, în exercitarea profesiei.

ART. 80 Probleme ale experimentării pe om

(1) Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.

(2) Dispozițiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.

(3) Impunerea, cu forța sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist și asistent medical care participă în mod voluntar și conștient la asemenea fapte.

CAPITOLUL IX

ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN

ART. 81 Introducere

Realizarea scopului prezentului cod privind conduita etică a auditorului intern presupune îndeplinirea următoarelor obiective:

a) **performanța** - profesia de auditor intern presupune desfășurarea unei activități la cei mai ridicați parametri, în scopul îndeplinirii cerințelor interesului public, în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență;

b) **profesionalismul** - profesia de auditor intern presupune existența unor capacități intelectuale și experiențe dobândite prin pregătire și educație și printr-un cod de valori și conduită comun tuturor

auditorilor interni;

c) **calitatea serviciilor** - constă în competența auditorilor interni de a-și realiza sarcinile ce le revin cu obiectivitate, responsabilitate, sârguință și onestitate;

d) **încrederea** - în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, auditorii interni trebuie să promoveze cooperarea și bunele relații cu ceilalți auditori interni și în cadrul profesiei, iar sprijinul și cooperarea profesională, echilibrul și corectitudinea sunt elemente esențiale ale profesiei de auditor intern, deoarece încrederea publică și respectul de care se bucură un auditor intern reprezintă rezultatul realizărilor cumulative ale tuturor auditorilor interni;

e) **conduita** - auditorii interni trebuie să aibă o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal;

f) **credibilitatea** - informațiile furnizate de rapoartele și opiniile auditorilor interni trebuie să fie fidele realității și de încredere.

ART. 82 Principii fundamentale

În desfășurarea activității auditorii interni sunt obligați să respecte următoarele principii fundamentale:

A. Integritatea

Conform acestui principiu, auditorul intern trebuie să fie corect, onest și incoruptibil, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului auditorului intern. Astfel, auditorul intern trebuie să urmărească:

- exercitarea profesiei cu onestitate, bună-credință și responsabilitate;
- respectarea legii și acționarea în conformitate cu cerințele profesiei;
- respectarea și contribuția la obiectivele etice legitime ale entității;
- se interzice auditorilor interni să ia parte cu bună știință la activități ilegale și angajamente care discreditează profesia de auditor intern sau entitatea publică din care fac parte.

B. Independența și obiectivitatea

1.Independența. Independența față de entitatea auditată și oricare alte grupuri de interese este indispensabilă; auditorii interni trebuie să depună toate eforturile pentru a fi independenți în tratarea problemelor aflate în analiză; auditorii interni trebuie să fie independenți și imparțiali atât în teorie, cât și în practică; în toate problemele legate de munca de audit, independența auditorilor interni nu trebuie să fie afectată de interese personale sau exterioare; auditorii interni au obligația de a nu se implica în acele activități în care au un interes legitim/întemeiat.

2.Obiectivitatea. În activitatea lor, auditorii interni trebuie să manifeste obiectivitate și imparțialitate în redactarea rapoartelor, care trebuie să fie precise și obiective; concluziile și opiniile formulate în rapoarte trebuie să se bazeze exclusiv pe documentele obținute și analizate conform standardelor de audit; auditorii interni trebuie să folosească toate informațiile utile primite de la entitatea auditată și din alte surse. De aceste informații trebuie să se țină seama în opiniile exprimate de auditorii interni în mod imparțial. Auditorii interni trebuie, de asemenea, să analizeze punctele de vedere exprimate de entitatea auditată și, în funcție de relevanța acestora, să formuleze opiniile și recomandările proprii; auditorii interni trebuie să facă o evaluare echilibrată a tuturor circumstanțelor relevante și să nu fie influențați de propriile interese sau de interesele altora în formarea propriei opinii.

Pentru asigurarea independenței și obiectivității:

- a) se interzice implicarea auditorilor interni în activități sau în relații care ar putea să fie în conflict cu interesele entității publice și care ar putea afecta o evaluare obiectivă;
- b) se interzice auditorilor interni să asigure unei entități auditate alte servicii decât cele de audit și consultanță;
- c) se interzice auditorilor interni, în timpul misiunii lor, să primească din partea celui auditat avantaje de natură materială sau personală care ar putea să afecteze obiectivitatea evaluării lor;
- d) auditorii interni sunt obligați să prezinte în rapoartele lor orice documente sau fapte cunoscute de ei, care în caz contrar ar afecta activitatea structurii auditate.

C. Confidențialitatea

1. Auditorii interni sunt obligați să păstreze confidențialitatea în legătură cu faptele, informațiile sau documentele despre care iau cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor; este interzis ca auditorii interni să utilizeze în interes personal sau în beneficiul unui terț informațiile dobândite în exercitarea

atribuțiilor de serviciu.

2. În cazuri excepționale auditorii interni pot furniza aceste informații numai în condițiile expres prevăzute de normele legale în vigoare.

D. Competența profesională

Auditorii interni sunt obligați să își îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate și la standarde internaționale, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite. De asemenea, se impune respectarea următoarelor principii:

- a) auditorii interni trebuie să se comporte într-o manieră profesională în toate activitățile pe care le desfășoară, să aplice standarde și norme profesionale și să manifeste imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;
- b) auditorii interni trebuie să se angajeze numai în acele misiuni pentru care au cunoștințele, aptitudinile și experiența necesare;
- c) auditorii interni trebuie să utilizeze metode și practici de cea mai bună calitate în activitățile pe care le realizează; în desfășurarea auditului și în elaborarea rapoartelor auditorii interni au datoria de a adera la postulatele de bază și la standardele de audit general acceptate;
- d) auditorii interni trebuie să își îmbunătățească în mod continuu cunoștințele, eficiența și calitatea activității lor; șeful compartimentului de audit public intern, respectiv conducătorul entității publice, trebuie să asigure condițiile necesare pregătirii profesionale a auditorilor interni, perioada alocată în acest scop fiind de minimum 15 zile lucrătoare pe an;
- e) auditorii interni trebuie să aibă un nivel corespunzător de studii de specialitate, pregătire și experiență profesionale elocvente;
- f) auditorii interni trebuie să cunoască legislația de specialitate și să se preocupe în mod continuu de creșterea nivelului de pregătire, conform standardelor internaționale;
- g) se interzice auditorilor interni să își depășească atribuțiile de serviciu.

E. Neutralitatea politică

1. Auditorii interni trebuie să fie neutri din punct de vedere politic, în scopul îndeplinirii în mod imparțial a activităților; în acest sens ei trebuie să își mențină independența față de orice influențe politice.

2. Auditorii interni au obligația ca în exercitarea atribuțiilor ce le revin să se abțină de la exprimarea sau manifestarea convingerilor lor politice.

ART. 83 Dispoziții finale

Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toți auditorii interni din Institut.

CAPITOLUL X

ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 84 Principii deontologice

(1) Integritatea și autonomia profesională, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidențialitatea, organizarea, eficacitatea și perseverența sunt ideile diriguitoare care guvernează activitatea consilierului juridic.

(2) Îndeplinirea corectă și în timp util a atribuțiilor profesionale conferă substanță principiului integrității profesionale.

(3) Autonomia și independența profesională a consilierului juridic se manifestă prin asumarea unor responsabilități și acționarea la moment oportun într-un context determinat.

(4) Consilierii juridici sunt independenți din punct de vedere profesional și se supun numai Constituției României, legii, statutului profesiei și prezentului cod de deontologie profesională.

(5) Prin **independența profesională** în sensul prezentului cod se înțelege libertatea de acțiune și de opinie care este limitată doar prin dispoziții legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic.

(6) **Corectitudinea și integritatea morală** sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat să le respecte atât în timpul serviciului cât și în afara acestuia.

(7) Rezultatul activității consilierului juridic este o consecință a urmăririi atente și continue a derulării sarcinilor încredințate.

- (8) Datoria fiecărui consilier juridic este să păstreze secretul datelor și informațiilor de care a luat la cunoștință în virtutea exercitării profesiei cu excepția unor dispoziții legale sau statutare contrare.
- (9) **Confidențialitatea datelor și informațiilor** deținute contribuie la crearea unui climat de siguranță pentru entitatea beneficiară a serviciilor oferite.
- (10) Organizarea riguroasă a activității consilierului juridic se face în scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate și eficacitate a muncii.
- (11) Prin discernerea între serviciul oferit și așteptările beneficiarului, între așteptările personale, profesionale și consecințele economice, în activitatea consilierului juridic primează respectarea legii.
- (12) Consilierul juridic este obligat să depună efortul necesar pentru realizarea și reușita sarcinilor ce îi revin în exercitarea profesiei.
- (13) Respectarea și aplicarea principiilor enunțate constituie un deziderat și un scop al exercitării profesiei de consilier juridic. Respectarea lor se impune chiar și în afara exercitării activității profesionale, consilierul juridic fiind obligat să se abțină de la săvârșirea de fapte ilegale sau contrarii dispozițiilor statutare ale asociației profesionale din care face parte, de natură a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice și bunelor moravuri sau demnității profesiei de consilier juridic.

ART. 85 Condiții de exercitare a profesiei

- (1) Consilierul juridic asigură apararea drepturilor și intereselor legitime ale Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”, în conformitate cu Constituția și cu legile țării.
- (2) În virtutea unei pregătiri profesionale deosebite și a stăpânirii perfecte a tehnicilor de asistență, consiliere și reprezentare, consilierul juridic trebuie să dovedească o amănunțită cunoaștere a problematicii cauzelor supuse spre rezolvare.
- (3) Apartenența consilierului juridic, pe baza unui contract individual de muncă, la Institutul Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”, nu aduce atingere îndatoririlor sale profesionale, oportunității de a alege metodele de lucru sau posibilității de luare a unor decizii în plan profesional.
- (4) Consilierului juridic îi este interzis în exercitarea profesiei să tolereze acte ilegale.
- (5) Consilierul juridic nu se poate prevala de poziția sa pentru a satisface anumite interese personale.
- (6) El va refuza orice ofertă sau promisiune de avantaje ilicite și se va abține de la acte care contravin principiilor moralei și celor de ordine publică.
- (7) Consilierul juridic este responsabil de concluziile și acțiunile sale în exercitarea profesiei.
- (8) Profesia de consilier juridic se exercită personal de către consilierul juridic înscris pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitivi sau stagiați, ținut de către Colegiile Consilierilor Juridici din România.
- (9) Consilierul juridic va utiliza cu bună credință mijloacele tehnice și baza materială puse la dispoziție de către beneficiarul serviciilor sale.

ART. 86 Îndatoriri profesionale și raporturile dintre consilierii juridici

- (1) Consilierul juridic trebuie să asigure transparența activității sale în relațiile cu Institutul Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”, precum și cu terțele persoane sub rezerva respectării obligației de confidențialitate.
- (2) Lipsa de transparență poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic și este interzisă cu desăvârșire.
- (3) Consilierul juridic va evita desfășurarea unor activități susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor încredințate spre rezolvare sau să fie pus într-o situație care poate fi percepută ca fiind de natură să lezeze demnitatea profesiei.
- (4) Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le consideră compatibile cu competența și funcția sa.
- (5) Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dispozițiilor legale sau prezentului cod și va lua măsurile de precauție necesare pentru a evita situațiile similare.
- (6) Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”. Nu poate fi considerată evităare de conflict situația în care consilierul era obligat să intervină pentru restabilirea legalității și nu a intervenit.
- (7) Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitării profesiei sale și va susține independența acesteia.
- (8) Consilierul juridic va sprijini colegii în exercitarea profesiei, în aplicarea și apărarea prezentului cod. El va răspunde favorabil la cererea de consultanță a acestora și îi va ajuta în situații dificile, în limita

posibilităților sale, în special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.

(9) Consilierul juridic va ține cont de opiniile și practicile colegilor în măsura în care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse în prezentul cod.

(10) Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurență neloială iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competență profesională.

ART. 87 Imaginea profesiei

(1) Relațiile între consilierii juridici se bazează pe respect reciproc și bună credință pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit.

(2) Consilierul juridic trebuie să promoveze prin comportamentul său în orice circumstanțe o imagine favorabilă profesiei sale. În acest sens, consilierul juridic va conștientiza consecințele posibile ale comportamentului său profesional și ale actelor îndeplinite în exercitarea profesiei.

(3) Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizează prin asigurarea unei prestații de calitate.

(4) Exercitarea profesiei de consilier impune obligația de lărgire a orizonturilor cunoașterii profesionale.

(5) Consilierul juridic este obligat să-și desfășoare cu maximă atenție activitatea profesională și să dea dovadă de cinste și corectitudine în orice circumstanțe.

(6) Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentanților profesiei de consilier juridic.

(7) Perfecționarea continuă a profesiei de consilier juridic va fi asigurată prin fixarea și respectarea unor obiective clare, în concordanță cu tendințele generale de dezvoltare ale societății. Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici și se respectă ca atare.

(8) Celeritatea acțiunilor consilierului juridic este esențială pentru activitatea acestuia, asigurând îndeplinirea în condiții optime a sarcinilor încredințate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru menținerea unui climat de legalitate și profesionalism în domeniu.

ART. 88 Dispoziții finale

Responsabilitatea profesională a consilierilor juridici este angajată pentru nerespectarea normelor de exercitare a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei și actele normative în vigoare.

Nerespectarea normelor deontologice atrage răspunderea consilierului juridic.

CAPITOLUL XI

METODOLOGIA SI STABILIREA RISCULUI SI VULNERABILITATII LA NIVEL DE INSTITUT

ART.89 Aplicare

Realizarea metodologiei pentru managementul riscurilor și vulnerabilităților în cadrul componentelor organizatorice, domeniilor de activitate și a categoriilor de personal ale Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan” (denumit în continuare și Institut) este determinată de nevoia creării unui mecanism unic și eficient **pentru evaluarea riscurilor de corupție la nivel de Institut.**

ART.90 În sensul prezentei metodologii, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) vulnerabilitatea etică reprezintă orice slăbiciune în modul de funcționare al unui spital, care poate determina sau favoriza apariția unui incident de etică;

b) incidentul de etică reprezintă situația de potențială nerespectare a principiilor morale și deontologice, identificată în cadrul unui spital;

c) mecanismul de feedback al pacientului ansamblul de măsuri și de proceduri care au drept obiectiv îmbunătățirea actului medical prin evaluarea experienței pacienților, transparentizarea rezultatelor agregate ale evaluării, identificarea și diseminarea modelelor de bună practică;

d) Consiliul de etică reprezintă forul de autoritate morală constituit în cadrul spitalelor, în vederea garantării punerii în valoare a principiilor morale și deontologice în cadrul sistemului de sănătate. Consiliul etic promovează integritatea la nivelul spitalului și emite avize și hotărâri privind etica medicală și organizațională;

e) speța reprezintă o sesizare a unei vulnerabilități etice sau a unui incident etic în cadrul activității unui spital. Speța poate viza și serviciile externalizate din cadrul spitalului;

f) avizul de etică reprezintă decizia bazată pe prevederile legale, pe principiile morale sau deontologice, formulată de membrii Consiliului etic, referitoare la o speță. **Avizul de etică are caracter obligatoriu**, în baza deciziei asumate de managerul Institutului;

g) hotărârea reprezintă decizia bazată pe prevederile legale, pe principiile morale sau deontologice, pe analiza unor situații sau cazuri cu caracter similar sau pe experiența membrilor Consiliului etic, formulată de către membri. **Hotărârea are caracter general** și rol preventiv sau de îmbunătățire a activității Institutului din perspectiva limitării și diminuării incidentelor de etică;

h) anuarul etic reprezintă compendiul avizelor etice și al hotărârilor Consiliului etic din cadrul unui spital, care concentrează experiența spitalului respectiv în acest domeniu, experiență ce este utilizată în inițierea de activități cu rol de prevenție la nivelul unității respective;

i) anuar etic național reprezintă compendiul avizelor etice și al hotărârilor formulate pentru situații sau spețe similare și care concentrează experiența consiliilor etice la nivel național, experiență ce este utilizată în inițierea de activități cu rol de prevenție la nivelul întregului sistem sanitar;

j) asociația de pacienți eligibilă pentru a fi implicată în cadrul consiliilor etice este acea asociație sau fundație legal constituită care are ca scop apărarea drepturilor pacienților sau care are activitate în domeniul asistenței oferite pacienților sau integrității în sistemul de sănătate și respectă criteriile prevăzute de legislația în vigoare.

Procesul de evaluarea riscurilor de corupție la nivel de Institut este supus unui activități de îmbunătățire continuă, putând fi repetat în condițiile introducerii unor criterii modificate sau suplimentare, etapele sale fiind următoarele:

- (1) identificarea și descrierea riscurilor: identificarea și descrierea, ca fundament al evaluării ulterioare, a ceea ce se poate întâmpla din perspectiva corupției, inclusiv a pericolelor și a consecințelor asociate;
- (2) evaluarea riscurilor: estimarea riscurilor și vulnerabilităților, în termeni de probabilitate și impact, aprecierea nivelului de expunere la risc și ierarhizarea riscurilor în vederea identificării priorității măsurilor de control;
- (3) determinarea (planificarea) măsurilor de control: identificarea posibilităților de prevenire/control și a efectului acestora asupra gravității consecințelor, dezvoltarea și implementarea unui plan de acțiune pentru prevenirea corupției;
- (4) comunicarea și raportarea: consultarea și comunicarea cu părțile responsabile/interesate, interne și externe, în fiecare etapă a procesului de management al riscurilor și vulnerabilităților;
- (5) monitorizarea și reevaluarea periodică: monitorizarea și revizuirea riscurilor și vulnerabilităților, evaluarea performanțelor sistemului de management al acestora și a modificărilor care îl pot afecta.

ART.91 Vulnerabilitatea reprezintă *o slăbiciune* în sistemul procedurilor de planificare, desfășurare, asigurare logistică și control a activităților specifice care ar putea fi exploatată/speculată, traducându-se printr-o încălcare a legilor, ordinelor, regulamentelor, metodologiilor, procedurilor sau regulilor de desfășurare a activităților specifice.

Mediile, persoanele sau categoriile de activități care se înscriu în categoria menționată mai sus constituie **zonele vulnerabile** la corupție ale Institutului. Unele dintre aceste puncte vulnerabile pot fi eliminate ori limitate, dar în multe cazuri nu există modalități concrete de a le înlocui ori limita, și atunci trebuie să ne orientăm atenția asupra supravegherii și gestionării acestora.

ART.92 Vulnerabilitati etice si riscuri

1. Propunerea pentru grefarea de organe în baza unor criterii non-medicale;
2. Condiționarea financiară sau de altă natură a actului medical;
3. Introducerea pe anumite linii de tratament sau programe la presiunea sau prin oferirea de foloase din partea unor terți care se ocupă cu promovarea sau producția de medicamente aparatură produse și servicii medicale;
4. Acceptarea rezultatelor unor licitații pe segmentul de infrastructură, fără respectarea procedurilor și legislației în vigoare;
5. Absența acordului pacientului /absența consimțământului; comunicarea, către pacient, de către personalul medical al Institutului, la cererea acestuia sau din proprie inițiativă, de informații depline și inteligibile despre starea sănătății sale, etapele tratamentului, riscurile și rezultatele scontate, pentru semnarea consimțământului în deplină cunoștință de cauză; maniera de prezentare a informației necesită o tentă de optimism, trebuie să inspire speranța și încredere, fără a omite importanța factorului psihic. Personalul

medical trebuie să respecte dreptul la decizie al pacientului, fără a-i impune convingerile personale și fără a exercita presiuni psihice asupra acestuia. Cu cât actul medical preconizat este mai complex și mai riscant, cu atât informarea pacientului cu privire la riscurile și alternativele posibile trebuie să fie mai amplă. Diagnosticul grav va fi adus la cunoștința pacientului cu prudență și tact, ținându-se cont de starea psihică a acestuia și dacă și-a exprimat acordul în acest sens. Diagnosticul va fi comunicat familiei/aparținătorilor doar cu acordul pacientului.

6. Folosirea informațiilor cu caracter personal în alte scopuri decât cele prevăzute de lege; Toți pacienții Institutului beneficiază de protejarea intimității lor în orice moment și în toate situațiile, cu excepția situațiilor în care respectarea intimității ar pune în pericol viața pacienților. Informațiile confidențiale pot fi revizuite, comunicate sau discutate doar atunci când este necesar să se asigure îngrijirea pacientului. Informațiile medicale pot fi divulgate numai atunci când pacienții autorizează acest fapt sau atunci când dezvăluirea acestor informații este cerută de lege. Institutul își asumă responsabilitatea pentru protejarea informațiilor referitoare la pacienți, atât personale cât și medicale și își recunoaște responsabilitatea legală și etică în acest sens. Încălcarile politicii de confidențialitate sunt motive pentru luarea măsurilor disciplinare, inclusiv concediere.

7. Interzicerea sprijinului familiei/accesul limitat la informații pe perioada internării;

8. Implicarea în viața privată a pacientului în absența cazurilor în care imixtiunea este permisă de lege;

9. Obținerea de imagini sau capturi video ale pacientului în alte scopuri decât cele medicale și în afara situațiilor premise de legislația aferentă;

10. Înrolarea pacienților în proiecte de cercetare sau trialuri, activitate cercetare fără acordul acestora sau prin condiționarea actului medical.

CAPITOLUL XII

DISPOZIȚII FINALE

ART. 93 Răspunderea personalului contractual al Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”.

(1) Încălcarea dispozițiilor prezentului cod de conduită constituie abatere și atrage răspunderea disciplinară a personalului contractual, în condițiile legii, care nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială. Sesizarea abaterilor de la codul de conduită etică și deontologie profesională se realizează și se soluționează în conformitate cu ***Procedura internă privind semnalarea neregulilor de către angajați sau colaboratori, Procedura privind procesul de consiliere în caz de conflicte între angajați Institutului și Procedura privind concilierea cazurilor de malpraxis, la nivelul Consiliului Medical și al Consiliului Etic***;

2) Comisia internă cu atribuții disciplinare, după instiințare, are competența de a cerceta încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită și de a propune și aplicarea sancțiunilor disciplinare în condițiile Legii nr. 53/2003, republicată, cu modificările ulterioare.

(3) În cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

(4) Personalul contractual răspunde patrimonial, potrivit legii, în cazurile în care prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

ART. 94 Asigurarea accesului la Codul de conduită

Pentru informarea personalului contractual al Institutului, se va asigura afișarea Codului de conduită pe site-ul Institutului – www.ana-aslan.ro.

ART. 95 Intrarea în vigoare

Prezentul cod intră în vigoare la data aprobării lui și își va produce efectele odată cu luarea la cunoștință de către întreg personalul contractual din Institut, iar de noii angajații, anterior semnării Contractului individual de muncă. Prezentul cod va fi adus la cunoștință personalului contractual astfel:

- Prin intermediul șefilor de secții/laboratoare/servicii/compartimente;
- Prin intermediul Serviciului RUNOS, personalului nou angajat;
- Prin afișare pe site-ul Institutului, pentru persoanele interesate din afara Institutului.

ART. 96 Prezentul cod este elaborat de către Consiliul etic și aprobat în Comitetul Director.

TABEL NOMINAL DE LUARE LA CUNOSTINTA A CODULUI DE CONDUITA ETICA

Nr. Crt.	NUME SI PRENUME	SEMNATURA

CHESTIONAR - ETICA SI DEONTOLOGIE PROFESIONALA

(chestionarul se aplică angajaților după instruire)

NUME SI PRENUME:

1. Codul de conduită etică și deontologie al personalului angajat, este un document care cuprinde:

- a) un ansamblu de principii și reguli ce reprezintă valorile fundamentale în baza cărora se exercită profesia;
- b) proceduri de practică pentru specialistii din sistemul sanitar;
- c) sarcini și responsabilități ce revin personalului angajat, în exercitarea profesiei;

2. Constituie încălcare a regulilor etice:

- a) nerespectarea programului de lucru;
- b) înscrierea într-o organizație sindicală.
- c) jignirea, calomnierea și defăimarea profesională;

3. Codul de conduită etică și deontologie are drept scop:

- a) recunoașterea meritelor în exercitarea profesiei;
- b) apărarea demnității și a prestigiului profesiei;
- c) asigurarea libertății de expresie.

4. Precizați care din următoarele afirmații este adevărată:

- a) între specialiștii medico-sanitari, informațiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient nu trebuie să fie comunicate;
- b) păstrarea confidențialității asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru profesioniștii care au în îngrijire, supraveghere și/sau tratament astfel de persoane.
- c) profesioniștii din sistemul sanitar nu sunt obligați să asigure îngrijirile de sănătate și tratamentele prescrise pacienților infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA;

5. Este nedemn și nu poate exercita profesia de specialist medico-sanitar:

- a) persoana care a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni legate de exercitarea profesiei, căruia i s-a aplicat interzicerea exercitării profesiei;
- b) numai persoana căreia i s-a aplicat sancțiunea interzicerii exercitării profesiei.
- c) persoana care a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea oricărei infracțiuni;

6. Secretul profesional:

- a) nu există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar neinteresate de tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.
- b) nu este obligatoriu;
- c) are ca obiect tot ceea ce asistentul medical generalist, moașa sau asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei;

7. Răspunderea disciplinară a personalului,

- a) nu răspund disciplinar.
- b) exclude răspunderea civilă;
- c) nu exclude răspunderea civilă, contravențională și penală;

8. Consimțământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia nu este obligatoriu:

- a) în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;
- b) când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;
- c) pentru recoltarea, păstrarea sau folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului.

9. Calitatea profesională, este dovedită prin:

- a) orice documente.
- b) documente de studii care atestă formarea în profesie;
- c) certificatul de membru al unui organism profesional;

10. Profesia de specialist în domeniul sanitar se exercită pe teritoriul României:

- a) în regim salarial și/sau independent.
- b) numai în regim independent;
- c) în regim salarial;